

[Zrcadlo místní udržitelnosti]

Místní Akce 21

Místní akční týmy v Ústeckém kraji

Kolektiv autorů

Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. a Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj

Tato příručka je vydána díky podpoře Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

rozvoj kvalifikace v oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji

[Zrcadlo místní udržitelnosti]

Místní Akce 21

Místní akční týmy v Ústeckém kraji

Kolektiv autorů

Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. a Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj

Tato publikace je vydána díky podpoře Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR v rámci projektu „Rozvoj kvalifikace v oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji“ (OPRLZ/4/30/06).

PODĚKOVÁNÍ	4
ÚVOD	5
O ÚSTECKÉM KRAJI	6
MÍSTNÍ AKCE HÝBOU SVĚTEM	7
OD AGENDY K AKCI	7
CO TÍM ZÍSKÁME	7
METODA MAT	8
A. AKCE PRO VEŘEJNOST	8
B. VOLBA SPECIFICKÉHO INDIKÁTORU	10
C. PROBLÉMŮM DÁME „MAT“	10
D. ZPÁTKY K OBČANŮM	12
E. REALIZACE VHODNÝCH OPATŘENÍ	12
F. SLEDOVÁNÍ INDIKÁTORŮ	12
REALIZACE MÍSTNÍCH AKCÍ 21 V ÚSTECKÉM KRAJI	14
BÍLINA	14
KRÁSNÁ LÍPA	18
LITOMĚŘICE	21
ROUDNICE NAD LABEM	25
RUMBURK	27
PROJEKT KONČÍ, CO DÁL?	29
NAVÁZÁNÍ METODY MAT NA OFICIÁLNÍ KRITÉRIA MA21	29
SLOVNÍK POJMŮ	30
O NÁS:	31

Poděkování

Poděkování patří všem, kteří zdárně přispěli k řešení nelehkých úkolů v rámci místních akčních týmů (MAT) v jednotlivých městech Ústeckého kraje. Jedná se zejména o volené zástupce měst, úředníky, členy neziskových organizací, zástupce škol, podnikatele, novináře a občany měst Bílina, Litoměřice, Krásná Lípa, Roudnice nad Labem a Rumburk.

Zároveň děkujeme všem aktivním městům, obcím, mikroregionům, organizacím i jednotlivcům, jakož i Odboru environmentálního vzdělávání Ministerstva životního prostředí a České informační agentuře životního prostředí za to, že přes často velmi rozdílné názory na formu, postupy a kritéria podporují prostřednictvím procesů místní Agendy 21 a místní Akce 21 rozvoj občanské společnosti v České republice.

Motto: Dost bylo plánování, pojďme konat.

Úvod

Smyslem této příručky je předat zkušenosti Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. (ÚEP) a Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR) se zapojováním veřejnosti a klíčových skupin do řízení a rozhodování na městské úrovni, které probíhalo v rámci projektu Rozvoj kvalifikace v oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji. Tento projekt byl spolufinancován ze zdrojů Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Inspirací pro tuto publikaci se rovněž stalo zavádění Kritérií místní Agendy 21 připravených Pracovní skupinou pro místní Agendy 21 při Radě vlády pro udržitelný rozvoj a vyhlášení Revolvingového fondu PHARE Ministerstvem životního prostředí. V rámci tohoto ojedinělého a municipalitami vítaného finančního mechanismu mohou města, obce, mikroregiony i neziskové organizace získávat finanční prostředky na projekty, v rámci kterých lze prosazovat principy místní Agendy 21 (MA21) do řízení na lokální úrovni. Jednou z podmínek pro získávání těchto prostředků je, aby postup města, obce či mikroregionu byl shodný se stanovenými Kritérii MA21.

Tým Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. a Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj během realizace zmíněného projektu zvolil mírně odlišný model zavádění principů MA21 do řízení měst, než prosazovala Rada vlády pro místní udržitelný rozvoj. Model vycházel z dlouhodobě vyzkoušených a v praxi realizátory projektu efektivně uplatňovaných aktivit, které souvisely s jedním z prvních a nejú-

spěšnějších procesů místní Agendy 21 v České republice – v Kladně. Statutární město Kladno zapojuje pravidelně veřejnost do rozhodovacích procesů již od roku 1999 a v roce 2007 získalo v Londýně v celosvětové soutěži „Liveable Communities 2007“ v kategorii B první místo a zlaté ocenění¹. Dalším úspěšným prvkem byly tzv. akce pro veřejnost, pomocí kterých TIMUR zapojoval občany měst do volby tématu spojeného s rozvojem města. Občané vybírali téma, které pro ně bylo v danou chvíli z hlediska fungování města nejdůležitější. Tímto způsobem se podařilo v některých městech zapojit až 10 % obyvatel.

Tato příručka shrnuje základní postupy zapojování veřejnosti do rozhodování o řízení měst a obcí na základě zkušeností autorů s řešením konkrétních problémů dopravy, bezpečnosti, prevence kriminality či nepořádku a vandalismu v městech Ústeckého kraje. V jednotlivých městech se nejednalo o realizaci místních Agend 21, tak jak ji definuje a ve svých politikách deklaruje Ministerstvo životního prostředí, ale spíše o ve světě a Evropě stále populárnější místní Akce 21. I přes odlišný název a mírně odlišné pojetí, které však neodporuje současnému směřování MA21 v ČR, se jedná o přístup zasluhující pozornost klíčových institucí. Pojdme si tedy názorně ukázat, jak řešit konkrétní problémy, zapojovat do řešení obyvatele a navíc získávat finanční prostředky z dotačních titulů ČR.

¹ <http://www.mestokladno.cz/soubory/6506/Liveable%20Communities%202007.pdf>

O Ústeckém kraji

Problematika zapojování veřejnosti do rozhodování veřejné správy není v Ústeckém kraji (respektive v severních Čechách) ničím novým. Již na konci 80. let 20. století lze vystopovat první pokusy obyvatel regionu projevit svůj názor v boji proti znečišťování ovzduší. Masivní protesty občanů v Teplicích či Ústí nad Labem přispěly svým způsobem také k pádu socialismu a k sametové revoluci. Ani využívání principů místní Agendy 21 místní správou není v severních Čechách nic neznámého. Jeden z prvních projektů, který podporoval prosazování místní Agendy 21 ve veřejné správě ČR, probíhal od roku 1999 v okrese Děčín. Na něj navazoval projekt „Cestou uplatnění MA21 k udržitelnému rozvoji děčínského regionu“ podpořený v roce 2001 Britskou vládou.

Mezi další významné aktivity na místní úrovni v Ústeckém kraji, které obsahují prvky MA21, můžeme zařadit projekt Zdravé město. Tento projekt v současné době realizuje několik měst Ústeckého kraje. Mezi neaktivnější patří Litoměřice a Ústí nad Labem, dále pak Štětí a Varnsdorf. Nosnou myšlenkou projektu Zdravé město je kombinace zapojování obyvatel do veřejného dění, strategického plánování, zdravého životního stylu a prosazování udržitelného rozvoje².

Projekty obsahující prvky MA21 byly realizovány i v jiných městech³ Ústeckého kraje. Jednalo se spíše o jednotlivé dílčí projekty než o souvislejší a dlouhodobé strategické plánování za účasti veřejnosti. Z řady rozličných akcí a projektů v severočeských městech lze jmenovat environmentální aktivity v Chomutově - Jirkově (Podkrusňohorský zoopark, pořádání výchovných akcí pro veřejnost nebo revitalizace centra města) či na Božím Daru (ekologické desatero schválené zastupitelstvem).

Důležitým faktorem pro akceptaci udržitelného rozvoje na celokrajské úrovni bylo zpracování a přijetí Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v roce 2006, kterou za přispění mnoha krajských odborníků připravoval Ústav pro ekopolitiku, o.p.s. Jeden z cílů strategie se také zaměřuje na místní Agendu 21 a považuje ji za klíčový nástroj prosazování udržitelného rozvoje ve městech, mikroregionech a obcích Ústeckého kraje. Vedle MA21 se ve strategii rovněž objevuje sledování ukazatelů neboli indikátorů udržitelného rozvoje. Ty pomáhá ve městech a mikroregionech ČR zavádět Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR). Jako první začal indikátory ze sady ECI/TIMUR (European Common Indicators/TIMUR) v roce 2006 sledovat Děčín a po zahájení projektu „Ústec-

ko – živý region“ i další města (Litoměřice, Bílina, Krásná Lipa, Roudnice nad Labem a Rumburk).

Projekt „Ústecko – živý region – Rozvoj kvalifikace v oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji“ vycházel z výše uvedených skutečností. Jednalo se o (1) přímou reakci na schválenou strategii udržitelného rozvoje, (2) prosazování prvků MA21 ve městech Ústeckého kraje a (3) rozvoj sledování indikátorů udržitelného rozvoje na místní úrovni. Projekt se sestával z pěti navzájem se doplňujících modulů:

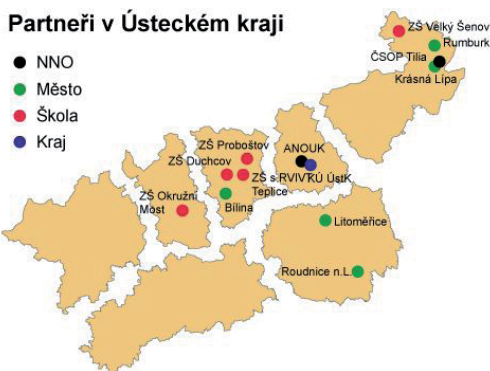
1. Semináře a vzdělávání.
2. Sledování indikátorů udržitelného rozvoje.
3. Zapojování veřejnosti v rámci aktivit místní Agendy 21.
4. Ekologická stopa města a školy.
5. Využívání geografických informačních systémů v rámci hodnocení udržitelného rozvoje.

Pouze druhý a třetí modul byl realizován přímo na městské úrovni. Během trvání projektu se do něho zapojilo pět měst, z toho jen jedno (Litoměřice) mělo zkušenosti s MA21. V ostatních bylo nutné proces MA21 a sledování indikátorů nastartovat.

²Projekt Zdravé město vychází z iniciativy Světové zdravotnické organizace (<http://www.euro.who.int/healthycities>), v České republice jej prosazuje Národní síť zdravých měst (<http://www.nszm.cz>).

³J. Zahálka a kol. (2006): „Kuchařka“ námětů a příkladů pro místní agendu 21 v Ústeckém kraji. Středisko ekologické výchovy SEVER. ISBN 80-86838-11-0.

Obrázek 1: Mapa Ústeckého kraje s partnery projektu.

Místní akce hýbou světem

Za 16 let od summitu v Riu se myšlenka místního udržitelného rozvoje zabydlela v řadě míst světa, zčásti díky procesům místních Agend 21 a zčásti díky tradici nejen environmentálních akcí ve městech a obcích, za kterými stojí různé aktivní skupiny nebo jednotlivci.

Od agendy k akci

Přestože se zejména v posledních letech i v České republice dala do pohybu řada zajímavých aktivit na místní úrovni, celkově není situace v prosazování udržitelného rozvoje dobrá. Bývalý generální tajemník OSN pan Kofi Annan mluví o tzv. krizi implementace. Vlády a veřejné správy přijímají závazky, ale dělají málo pro jejich naplnění. Stanovují dlouhodobé cíle (z nichž některé jsou možná až příliš ambiciózní), ale málo se soustředí na to, jak je naplnit obsahem a na to, jak být v jejich naplňování úspěšné. Odpovědi na místní Agendy 21 jsou proto od roku 2002 místní Akce 21.

Podíváme-li se blíže na to, co v posledních letech nejvíce pomohlo udržitelnému rozvoji, jsou to právě místní akce, které uvádějí strategie a plány v život a které pomáhají překonávat onu implementační propast. Někteří zúžené chápou „místní“ jako „místní správu,“ což v naší zemi platí možná ještě více než v jiných státech. Přes úspěch řady procesů místních Agend 21 je nasnadě, že veřejnoprávní autority mají omezené možnosti (i motivaci) řešit problémy životního prostředí a udržitelného rozvoje. Za efektivnějšími místními akcemi často stojí nevládní organizace, dobrovolníci nebo odborníci, kteří přicházejí se zajímavými impulsy a inovativními řešeními.

V řadě měst již započala dobrá spolupráce veřejné správy s dalšími subjekty na vytváření místních rozvojových plánů, na druhé straně není veřejná správa vždy schopna reagovat dostatečně pružně na problémy související s udržitelným rozvojem. Světově nejvýznamnější usku-

pení místních správ pro udržitelný rozvoj ICLEI vnímá vývoj od místní agendy k místní akci jako pobídnutí lokálních správ k vědomému posunu od obecného plánování udržitelného rozvoje k intenzivnější práci s místními stakeholdery na řešení konkrétních problémů a aktuálních výzev souvisejících s chudobou a udržitelným rozvojem (www.iclei.org).

Pro své úspěchy, které vedly k pozitivním změnám ve městech a obcích, zasluhují místní lídři „advokáti“ udržitelného rozvoje – ať už z řad nevládních organizací nebo dobrovolníků – větší pozornost a podporu politiků a vytvoření takových podmínek, které povedou k efektivní práci.

Co tím získáme

Politici ve městech a obcích někdy nereflktují na ekonomické, sociální nebo environmentální potřeby obyvatel. Místní akce jsou odpovědí na potřeby obyvatel a zároveň způsobem, jak přenést konkrétní požadavky lidí k uším těch, kteří rozhodují. Kromě toho znamenají větší závazky a transparentnost fungování veřejné správy. A navíc akce s rozpočtem několika desetitisíců korun jsou realizovatelné i tam, kde municipality hospodaří s omezeným množstvím peněz.

Místní akce mají stovky forem, z nichž každá zahrnuje mnoho navzájem si podobných projektů. Konkrétně jsou to například projekty zaměřené na oživení areálů nebo sídlišť, na omezení či předcházení projevů vandalismu, na nepořádek a zanedbaná místa ve městech, na opravy a údržbu cest, na budování sítě cyklostezek, na rozvoj městské dopravy, na systém parkování nebo jiná dopravní opatření ve městě. Dalšími příklady, na které často narazíme, jsou sociální a zdravotní služby (řešení péče), rozhodování o fungování mateřských a základních škol nebo kulturních zařízení, využití historických center nebo projektování nových staveb.

Metoda MAT

Metoda MAT (místní akční tým) byla jako celek použita Ústavem pro ekopolitiku, o.p.s. a Týmovou iniciativou pro místní udržitelný rozvoj v ústeckých městech v rámci projektu „Ústecko – živý region.“ Nejednalo se o úplně nové techniky, nýbrž o zařazení již existujících prvků (Akce pro veřejnost využívá TIMUR při určení specifických indikátorů) do celistvého postupu k realizaci místních Akcí 21 v podmínkách měst České republiky.

V jednotlivých městech tak byla aplikována metoda vytvoření místních akčních týmů, která je vhodná zejména pro municipalitu (obce, města), jež s procesem zapojování veřejnosti začínají. Použít ji však mohou i ty municipalita, kde procesy místní Agendy 21 jsou nedílnou součástí managementu. Metoda je využitelná při řešení jakéhokoli tématu v městském i obecním prostředí, kde je vhodné zapojit veřejnost. Výhodou metody je její různorodost a možnost různých kombinací. Její jednotlivé části na sebe navazují, ale jejich forma se může měnit podle zkušeností a podmínek panujících v obci nebo ve městě. Například plánovací akce může být uspořádána formou focus group, kulatého stolu, workshopu či panelové diskuse, jak je uvedeno dále v textu u příkladů z jednotlivých měst.

Metoda se skládá z následujících částí:

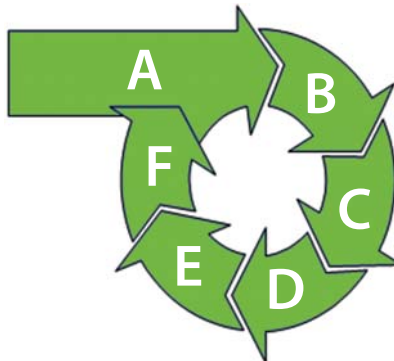
- A. **Akce pro veřejnost** – hledání místně specifického tématu pomocí dotazníkového šetření mezi obyvateli města.
- B. **Specifické indikátory** – tvorba místně specifických indikátorů k tématu.
- C. **Iniciace MAT** – vznik skupiny odborníků a důležitých aktérů pro řešení problematiky, společná setkání týmu a řešení problematiky společně s externími organizacemi.
- D. **Plánovací akce s veřejností** – představení možných řešení obyvatelům a jejich zapojení do rozhodování.
- E. **Opatření na řešení problému** – identifikace opatření dle řešitelů, postoupení jednotlivých návrhů opatření odpovědným institucím, příprava projektů a realizace aktivit, které řeší danou problematiku.
- F. **Sledování indikátorů udržitelného rozvoje** – zavádění a sledování vybraných indikátorů ze sady ECI/TIMUR či z původní sady.

Jednotlivé části metody MAT jsou detailněji rozebrány dále v textu. Autoři se snažili rozlišit obecné postupy, které lze snadno opakovat i v jiných městech, od názorných příkladů z měst zapojených do projektu (ty jsou uvedeny v této kapitole zeleně).

Metoda MAT je proces, který nekončí po navržení vhodných opatření. Ideálním stavem je neustálé hledání vhodných řešení a zapojování rozličných aktérů. Je možné přestavět MAT, tak aby byl odborně i politicky kompetentní k řešení jiného tématu, které bylo občany vybráno v další akci pro veřejnost.

Je vhodné, aby se akce pro veřejnost po čase opakovala. Doporučený horizont je 2 až 4 roky, kdy se témata částečně mění, jsou již v patrnosti změny vyvolané přijetím předchozího opatření a veřejnost zároveň není příliš zatěžována různými dotazníkovými akcemi.

Obrázek 2: Schéma metody MAT (A - Akce pro veřejnost, B - Specifické indikátory, C - Iniciace MAT, D - Plánovací akce s veřejností, E - Opatření na řešení problému, F - Sledování indikátorů udržitelného rozvoje)

A. Akce pro veřejnost

Úvodní, nebo také iniciační akce pro veřejnost, které byly v rámci projektu uspořádány v Ústeckém kraji, vycházejí z osvědčeného, od roku 2003 Týmovou iniciativou pro místní udržitelný rozvoj celorepublikově používanému modelu pod názvem Téma 200x. Smyslem těchto akcí je na jedné straně informovat obyvatele města o zapojení do projektu sledování indikátorů udržitelného rozvoje. Na druhé straně mají akce za cíl vybrat místně specifické téma, identifikovat problém, který občany nejvíce trápí a který nejvíce ovlivňuje kvalitu jejich života. Tento výběr není samoúčelný. Na volbu tématu totiž navazuje snaha vytvořit postupně ve všech městech pracovní skupiny – místní akční týmy – které by vybraná témata „uchopily“ a pracovaly na řešení konkrétních problémů.

V každém městě předchází pořádání akce pro veřejnost důkladná příprava. Na jejím počátku je navázán kontakt s místními úředníky a politiky. Dále je nezbytné se blíže seznámit se samotným městem a nestavět přípravu akce pouze na interpretaci pracovníků městského úřadu. K tomu velmi dobře pomáhají veřejné zdroje, místní diskusní fóra a místní tisk, včetně elektronických médií. Obvykle také organizátoři akce navazují kontakt s místními aktivními skupinami a v neposlední řadě využívají i vlastních kontaktů ve městě. Cílem tohoto přípravného postupu je získat co nejpřesnější představu o místních realitách a o hlavních problémech, které vyvolávají společenskou diskusi, nebo dokonce spory a konflikty. Pro úspěch akce je důležité stavět na více úhlech pohledu a nespokojit se jen s „oficiálními“ názory.

Po této úvodní průzkumné fázi následuje etapa výběru témat, která budou veřejnosti nabídnuta. Tento výběr probíhá v úzké spolupráci s městským úřadem, zpravidla s pracovníkem odboru rozvoje, odboru životního prostředí, nebo projektovým manažerem. K výběru témat se často vyjadřují místní politici, nicméně neseťkali jsme se nikdy se snahou o cenzuru zvolených témat. Výsledná sestava obsahuje zpravidla 8 – 10 témat. Jako příklad můžeme uvést „Problémy s parkováním v centru města“, „Organizace cyklo dopravy“ nebo „Hluk z dopravy.“ To jsou témata do značné míry obecná, která se vyskytují opakovaně v různých městech. Méně často se vyskytnou témata vysloveně specifická, vázaná na konkrétní problém daného města – například „Vandalismus v parku u nádraží.“

Obrazek 3: Příklad ankety

TÝMOVÁ INICIATIVA PRO MÍSTNÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ A MĚSTO BILINA

vyzývají občany:
ZVOLTE VAŠE TÉMA PRO BILINU

Pomáháme městům zavádět ukazatele udržitelného rozvoje:

- jsou zrcadlem kvality života a rozvoje města
- hodnotí správnost rozhodnutí o rozvoji města
- umožňují srovnání s ostatními městy v ČR i v Evropě

Jako doplněk ke společnému ukazatelům hledáme v každém městě téma, které vyberou sami občané.

VYBĚRETE TÉMA, KTERÉ POVAŽUJETE PRO BILINU ZA NEJVÍCE DŮLEŽITÉ.

Řekněte tak politikům a úředníkům, co je pro rozvoj města prvořadé.

NABÍDKA TÉMAT
Označte křížkem jedno zvolené téma.

- Dopravní situace na průtahu městem
- Soužití občanů různých národností na sídlištích
- Rostoucí počet závislých a problémových mladých lidí
- Údržba veřejných prostranství (travníky, pískoviště, okolí laviček)
- Parkování na sídlištích a v centru města
- Bezpečnost a stoupající kriminalita
- Hlučnost v nočních hodinách v restauraci
- Nabídka herních automatů a gamblerství
- Znečišťování veřejných prostranství psy
- Vandalismus ve městě

Vyplněné anketní lístky odevzdáte přímo dobrovolníkům během pouliční ankety nebo na měřárně z uvedených kontaktních míst, případně hlasujte jiným způsobem uvedeným na letáčku.

od **9. 4. 2007**
do **15. 4. 2007**

Hlasujte na internetu:
<http://tema2007.timur.cz>

Posleďte SMS:
775 573 627

ve formátu: "TEMABL" (1-10)
(Případně navrhnete vlastní téma.)

Z hlasujících budou vybráni 3 výherci veřejných cen. Chcete-li se zúčastnit, uveďte kontakt na druhé straně letáčku.

KONTAKTNÍ MÍSTĚ
se schrávkami na anketní lístky

- Věhod do budovy: MĚÚ
- Informační centrum na Mírovém náměstí

Akce probíhá v rámci projektu: **ÚSTECKO** ústecký region

Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR

Po sestavení témat následuje propagace celé akce. Zde je velmi důležitá spolupráce s partnery z městského úřadu, případně dalších městských institucí. Je nasnadě, že na prvním místě je usilováno o propagaci ve sdělovacích prostředcích, které mají v místě nějaký reálný dopad. Vždy je snaha zajistit relaci v místním rozhlasu, nebo v ideálním případě i v místním či regionálním televizním vysílání. Před zahájením hlasování jsou připraveny články pro regionální noviny (např. ze skupiny Deníky Bohemia). Velký přínos mají články v novinách vydávaných radnicí. V některých městech se podaří ve spolupráci s partnery z úřadu vložit anketní lístek do celého nákladu novin, které dostávají všechny domácnosti. Jindy je tento anketní lístek v novinách přímo otištěn. V neposlední řadě jsou zpráva a odkaz na akci umístěny na oficiální internetové

stránky města. Jako doplňková forma propagace jsou využívány venkovní plakátovací plochy, především tam, kde se pravidelně shromažďuje větší počet obyvatel.

Po zajištění předběžné propagace přichází okamžik přípravy vlastního hlasování a ankety. Občané města mají zpravidla možnost hlasovat po dobu jednoho týdne. Výjimčně je tato doba prodloužena na 14 dnů, v ojedinělých případech naopak zkrácena například na 4 dny. Během této doby je k dispozici internetová anketa na stránkách TIMUR, kde mohou občané hlasovat jako v jakékoliv jiné internetové kampani. V uvedené době jsou anketní lístky k dispozici občanům nejméně na dvou místech ve městě. Nejčastěji se jedná o informační centra a podatelny městských úřadů, zdravotní střediska, knihovny, ale třeba i trafiky a soukromé prodejny. Na těchto místech si občané, kteří nemají přístup k internetu, mohou lístky vyzvednout a vyplnit. Vyplněné anketní lístky mohou pak odevzdat buď přímo na místě samotném, nebo například do sběrné nádoby ve veřejně přístupných prostorách ve městě, na podatelnu úřadu, či v informačním centru.

Hlasování o tématu vrcholí pouliční anketou. Ta probíhá zpravidla jeden den v uvedeném týdnu. Výjimkou ovšem není ani průběžná pouliční anketa trvající po celou dobu hlasování. Anketa většinou probíhá za pomoci mladých tazatelů z místních středních škol. V rámci přípravy akce je kontaktováno vedení střední školy ve městě s prosbou o uvolnění několika (zpravidla cca 10) studentek a studentů, kteří pomohou s pouličním dotazováním. Tazatelům je vysvětlen smysl a cíl celé akce a jsou seznámeni se všemi pravidly. Tazatelé následně během celého dne oslovují občany města a vyplňují s nimi anketní lístky. Samotné dotazování má i vedlejší kladný efekt. Přímý kontakt tazatelů s dotazovanými osobami a jejich reakce znamenají významnou sociální zkušenost. Při vysvětlování smyslu akce občanům si studenti navíc sami ujasní, v čem oni vidí její podstatu a zaujmout vlastní postoj k faktorům ovlivňujícím kvalitu života v jejich městě.

Kromě hlasování na internetu a pomocí anketních lístků mohou občané dávat hlas také prostřednictvím krátkých textových zpráv (SMS). Tato forma je ale využívána minimálně, neboť na rozdíl od předchozích dvou forem hlasování znamená nutnost vynaložení určitých nákladů občany.

Hlasování je anonymní. Pokud však hlasující uvede na hlasovacím lístku své kontaktní údaje, nebo pošle tyto údaje na za tímto účelem zřízenou e-mailovou adresu, je zařazen na konci akce do slosování o drobné věcné ceny. Kromě kontaktních údajů mohou občané také zaslat návrh dalšího tématu, pokud žádné z nabízených témat nevyhovuje jejich představám o tom, co město nejvíc trápí. Tato témata jsou pak zpracována odděleně.

V průběhu hlasování jsou průběžné výsledky zveřejňovány na internetu. Zpravidla do týdne po ukončení pouliční ankety jsou sebrány anketní lístky ke zpracování. Ty jsou primárně, po vyřídění prázdných lístků a lístků s hlasy pro více témat, rozděleny na anonymní a personalizova-

né. Kontaktní údaje jsou pak odděleně zpracovány a obě skupiny lístků jsou opět spojeny dohromady. Ze všech anketních lístků jsou spočítány hlasy pro jednotlivá témata a tyto hlasy jsou přidány do databáze k hlasům získaným elektronicky. Na závěr jsou výsledky zveřejněny na internetu.

Po zpracování kontaktních údajů jsou z účastníků, kteří na sebe zanechali libovolný kontakt, vylosováni tři výherci. Partneři ve městě zajistí, aby byli včas kontaktováni. Mezi tím je zapotřebí zpracovat závěrečnou zprávu pro vedení města. Tato zpráva obsahuje podrobný popis průběhu ankety a samozřejmě podrobně zpracované výsledky, včetně seznamu vlastních témat navrhovaných občany. V závěru akce je stanoven termín a místo konání závěrečného setkání. Toho se účastní zástupci vedení města, městského úřadu, organizátoři a vylosování výherci. Během setkání je předána závěrečná zpráva a probíhá i debata o dalších krocích. Na další propagaci výsledků a závěrů akce se opět podílí místní sdělovací prostředky. K tomuto účelu je vydávána tisková zpráva.

Výběr tématu a určitá aktivizace obyvatel není samoučelná. Na iniciační akci musí navazovat smysluplné pokračování. V ideálním případě jde o vznik týmu aktivních obyvatel a zástupců vedení města, resp. městského úřadu (dále místní akční tým – MAT), který hledá a navrhuje jak identifikovaný problém řešit. K tomuto účelu se výborně hodí model místní Akce 21 – fórum akceschopných reprezentantů jednotlivých společenských či zájmových skupin, kteří jsou schopni činit praktické kroky. Tato fáze poté vede k reflexi pocítovaného problému a k společnému soustředění sil na jeho vyřešení.

B. Volba specifického indikátoru

Aby bylo možné sledovat vývoj města ve zvolené oblasti, je pro vybraný problém formulován indikátor, resp. skupina indikátorů, které tento vývoj mohou popisovat a hodnotit. Ke společným indikátorům udržitelného rozvoje města sady ECI/TIMUR (řešené v kapitole F metody MAT) tak přibývá další místně specifický indikátor, který odráží aktuální limity rozvoje z hlediska samotných občanů.

Tento bod byl v městech Ústeckého kraje vypuštěn, neboť města sledovala indikátory ze sady ECI/TIMUR, které z části odpovídaly tématice, a nebylo tedy nutné zavádět další nástroje do managementu měst. Přesto je vhodné volbu specifického indikátoru zařadit a sledovat vývoj daného jevu.

C. Problémům dáme „MAT“

Klíčovou aktivitou „místních Akcí 21“ je iniciace pracovních skupin, v projektu „Ústecko – živý region“ nazvaných místní akční týmy (MAT). Vytvoření skupin navazuje na akci Téma 2007. Jejich hlavním smyslem je přispět k řešení problémů, které občané daného města považují za stěžejní. Cílem MAT je **vytvořit scénář či strategii řešení**

daného problému a připravit a poté realizovat plánovací akce s občany.

Týmy jsou v optimálních případech složeny ze zástupců:

- Měst,
- státní správy,
- místních neziskových organizací,
- místních vzdělávacích institucí,
- místních podnikatelů
- a dalších zámětců z řad občanů.

Týmy fungují na principech místní Agendy 21, kterou lze definovat také jako program *“konkrétních obcí, měst a regionů, který zavádí principy udržitelného rozvoje do praxe při zohledňování místních problémů. Je tvořen za účasti a ve spolupráci s občany a organizacemi a jeho cílem je zajištění dlouhodobě vysoké kvality života a životního prostředí na daném místě ...”*⁴

Místní akční týmy by měly v ideálním případě fungovat dlouhodobě. Největším přínosem MAT je setkání různých lidí z různých organizací nad společným problémem. Někteří účastníci konstatovali, že dosud *„jeden a ten samý problém řešili každý na svém písečku, nyní ho řeší společně.“* Často během jednání nezástalo pouze u řešení tematiky, o přestávkách a po ukončení jednání se vedly diskuse k jiným společným problémům. Mnohdy tak vznikla nová partnerství a spolupráce v dalších oblastech společenského života.

Města hledají své téma

Pro iniciaci Místních akčních týmů je stěžejní výběr tématu, jemuž se budou týmy věnovat. Jako klíčový podklad jsou využity výsledky Akcí pro veřejnost. V první fázi je vhodné je vybírat se starostí a místostarosty měst, vybranými zástupiteli, vedoucími odborů a místními koordinátory.⁵ Na prvním jednání MAT poté probíhají diskuse o konkrétním zaměření zvoleného tématu, jsou identifikovány cílové skupiny, lokalizovány problémy atd.

Původní představa v projektu „Ústecko – živý region“ vycházela z přesvědčení, že města stoprocentně zareagují na výsledky akce Téma 2007 a vyberou pro své MAT vítězná témata. Skutečností byla poněkud odlišná. Ve třech z pěti měst „zvířezilo“ téma romské problematiky. Jak se po diskusích ukázalo, je soužití s Romy „Achillovou patou“ měst. Představitelé měst tvrdí, že problém, se kterým si nedokáže poradit ani vláda, oni sami nevyřeší. Proto se rozhodli věnovat tématům, která se v žebříčku „popularity“ umístila na nižších příčkách. Přesto se jedná o témata významná a dle občanů důležitá. V Roudnici nad Labem

⁴<http://www.ma21.cz/>

⁵ Místní koordinátoři – tyto pracovní pozice vznikly v rámci projektu v partnerských městech. Hlavní náplní práce místních koordinátorů je řídit aktivity MA 21 ve městě, sledovat indikátory udržitelného rozvoje, zajišťovat publicitu projektu v dané lokalitě a v neposlední řadě zprostředkovávat komunikaci mezi řešiteli projektu a místním společenstvím.

tak vznikl tým zabývající se dopravou ve městě, v Krásné Lípě se MAT zaměřil na prevenci kriminality a v Bilíně řešili obecně soužití obyvatel na sídlištích.

Dále lze konstatovat, že čím je téma pro MAT konkrétnější, tím je práce rychlejší a efektivnější. Ty místní týmy, kterým se na prvních schůzkách podařilo nejen problém přesně nazvat, ale také ho lokalizovat či si přesně definovat cílovou skupinu, byly mnohem soudržnější a ve všech ohledech aktivnější.

Tak tomu bylo například v Rumburku či v Krásné Lípě. V Rumburku se podařilo dešifrovat termín „nepořádek“ ve městě – velkým problémem jsou psí exkrementy. Jak se ukázalo, v době vzniku MAT chyběla veřejná vyhláška o pohybu psů a v celém městě byly instalovány pouze dva koše na psí exkrementy. MAT měl proto přesnou představu, čeho chce dosáhnout.

Naopak příliš obecně pojmenovaný problém vyvolával v rámci MAT velké diskuse. Tomu se lze jen těžko vyhnout, pokud má MAT jednat o značně kontroverzních tématech.

Názorným příkladem je Bilina, ve které se činnost MAT zaměřila na soužití občanů různých národností na sídlištích. Po dlouhých diskusích, do kterých bylo zapojeno až 17 lidí včetně Městské policie, zástupců Romů a majitele realitní kanceláře, se podařilo najít společný výchozí bod pro další aktivity.

Zrod Místních Akčních Týmů

V okamžiku, kdy byla stanovena základní témata pro MAT, přišla velká chvíle pro místní koordinátory. Hlavním úkolem místních koordinátorů a koordinátorek bylo vytipovat vhodné instituce a osoby, které mají k daným tématům co říct. Vhodné je oslovovat co nejširší spektrum organizací i lidí, aby se v týmech objevili zástupci:

- ✓ měst – politici, úředníci,
- ✓ státních úřadů (například Úřady práce),
- ✓ Městské policie i Policie ČR,
- ✓ základních a středních škol (nejlépe jejich ředitel),
- ✓ neziskových organizací (například Člověk v tísni, DDM a jiné),
- ✓ podnikatelské sféry (například majitel realitní kanceláře, ředitel technických služeb),
- ✓ různých skupin obyvatel (v Bilíně např. Romů).

V projektu se potvrdilo, že je přínosem, pokud jsou místní koordinátoři vesměs lidé dobře sžití s městem a pracující již delší dobu ve veřejném nebo občanském sektoru. Díky znalosti prostředí i lidí se jim podařilo dát dohromady týmy čítající 5 – 17 aktivních osob.

První kolo oslovování proběhlo oficiální cestou – klasickou poštou. Vytipovaným osobám byl zaslán zvací dopis jménem města a vedoucího projektu. V dopise byl objasněn princip plánování za účasti veřejnosti

a popsány ideje a cíle činnosti MAT. Přiložen byl program prvního jednání. Velká pozornost byla věnována prvnímu setkání. Účastníkům byl v rámci power-pointové prezentace představen projekt, principy MA21, výsledky akce Téma 2007 a zejména vize a cíle fungování MAT. Rovněž jim byla dána možnost představit své organizace a aktivity.

Obrázek 4: Jednání MAT v Bilíně (foto Leona Kupčíková)

Cílem bylo, aby se MAT staly diskusním a plánovacím místem. Proto byly uplatňovány techniky, které rozvíjejí komunikaci a směřují tak ke stanovenému cíli. První takovou metodou byl úvodní brainstorming⁶ k tématu. Ten odkryl karty a ukázal přístupy jednotlivých účastníků k řešení problémů. Výstupy z brainstormingů se staly základním podkladem pro další jednání MAT. V průběhu dalších jednání MAT byla často využívána metoda „round table“ neboli „kulaté stoly“. Jedná se o řízenou diskusi k vybraným tématům, kdy jednotliví členové týmu mají stejné možnosti a práva rozhodovat a vstupovat do diskuse.

V projektu se výrazně osvědčilo nespolehat se výhradně na statistiky, analýzy a informace z druhé ruky. Někdy je dobré se na místě přesvědčit o skutečném stavu věci. V Krásné Lípě jsme například měli od žáků informaci, že do místního volnočasového zařízení „Téčko“ chodí málo dětí a romské děti vůbec. Jedno sezení MAT bylo proto uspořádáno přímo v daném centru. K našemu údivu byl klub plný dětí a okolo 16 hodiny pak minimálně polovinu dětí tvořili Romové.

⁶Metoda „brainstorming“ vyžaduje čas věnovaný kreativnímu myšlení, který je využitý k vyjádření nápadů a následně pak k diskusi nad těmito nápady. Usiluje se o odstranění vnitřních zábrán účastníků přicházet s nečekanými myšlenkami, stimulaci kreativity a o respektování odlišných pohledů na věc. Brainstorming přináší nové nápady, jak řešit problémy. Někdy tato metoda napomáhá ke zmírnění konfliktů. Uvědomí-li si účastníci různé pohledy na věc, může to změnit jejich vnímání problémů.

Zdroj: http://64.233.183.104/search?q=cache:NeHgUGgg3zYJ:oldwww.upol.cz/resources/geography/predmety/KGG_USMRS/KGG_USMRS_03.doc+Brainstorming&hl=cs&ct=clnk&cd=2&gl=cz&lr=lang_cs

D. Zpátky k občanům

Jak již bylo řečeno v úvodu, hlavním cílem nebylo diskutovat, ale jednat. Proto bylo rozhodnuto v rámci MAT zorganizovat další fázi, tzv. plánovací akce s občany. Smyslem akce bylo informovat občany měst o aktivitách MAT a nabídnout jim možnost zapojit se do řešení problémů. V průběhu jednání byly v jednotlivých městech zvoleny rozdílné a velmi kreativní přístupy zapojení veřejnosti. Detailně jsou jednotlivé postupy popsány v následující kapitole:

- V Bílině byly uspořádány tzv. „Focus group“ s občany sídliště Chlum a Teplické předměstí.
- V Krásné Lípě byly dětem a mladým lidem představeny atraktivní volnočasové aktivity, nabídnuty workshopy a mladí lidé si sami naplánovali aktivity pro trávení volného času.
- V Rumburku byli občané zapojeni prostřednictvím fotograficko-výtvarné soutěže a ankety ohledně volného pohybu psů na veřejných prostranstvích.
- V Roudnici byla plánovací akce připravena ve spolupráci s dětmi. Děti projekt představily v místní televizi, zveřejnily výsledky vlastních projektů zaměřených na dopravu a odměňovaly pozorné řidiče.
- V Litoměřicích byli občané upozorněni na nutnost řešení problematiky vandalizmu a nepořádku na lokalitě Mostná hora a sami prostřednictvím ankety hledali možnosti nových aktivit v dané lokalitě.

Výstupy z plánovacích akcí jsou cenným podkladem pro realizaci vhodných opatření. Výstup z focus group, diskusních setkání, plánovacího dne apod. jsou zpracovány ve formě závěrečné zprávy. Při zpracování jednotlivých výstupů jsou identifikovány instituce, v jejichž kompetenci je řešení daného problému. Těmito institucím jsou poté výstupy předány, případně je s nimi zahájen dialog o možném řešení problému.

Obrázek 5: Plánovací akce v Krásné Lípě (foto Šárka Pešková)

V Bílině jsou například velkým problémem přemnožení potkanů na sídlišti. Tento problém byl proto postoupen městu. Naopak stížnosti obyvatel sídliště na práci policie byly postoupeny řediteli Městské policie Bílina.

E. Realizace vhodných opatření

Města zapojená do projektu „Ústecko – živý region“ se začala věnovat problémům, jež vyžadují dlouhodobý a komplexní přístup. Proces MA21 je tak velmi důležitým prvním krokem k úspěšnému řešení.

V rámci projektu se podařilo za pomoci neziskových organizací, měst, škol a občanů:

- identifikovat stěžejní problémy,
- vytvořit Místní akční týmy,
- realizovat plánovací akce s cílem nalézt řešení problémů společně s občany
- a ukázat, kdo a jak může k řešení problémů přispět.

K tomu, aby bylo dosaženo úspěchu, je však zapotřebí, aby město a jiné subjekty (neziskové organizace, soukromý sektor) vyslyšely „hlas lidí“, – potažmo odborné náměty vzešlé z MAT a z plánovacích akcí, a snažily se realizovat vhodná opatření k odstranění či zmírnění problémových jevů. Důležitou roli v této fázi procesu místní akce 21 je získání finančních prostředků a jejich investování do navržených opatření.

Jak ukázala zkušenost z průběhu projektu, řadu drobnějších opatření mohou města a jiné subjekty realizovat bez velkých finančních a organizačních nároků. Naopak některé oblasti (doprava, hluk) nelze vyřešit bez masivních investičních akcí.

Zdrojem inspirace se pro města staly i výsledky monitoringu indikátorů udržitelného rozvoje. Zejména indikátor Cesta dětí do školy a zpět odhalil problémy nejen v oblasti dopravy.

Například se ukázalo, že některé děti se bojí psů, jiné šikany ze strany spolužáků, že cesta do školy vede kolem budovy, která je ve velmi špatném stavu, že školní autobusy jezdí v nevyhovující dobu atd.

F. Sledování indikátorů

Nedílnou součástí úspěšné realizace projektů zabývajících se udržitelným rozvojem (a nejen jím) je sledování měřitelných ukazatelů úspěchu či neúspěchu zvolených aktivit. V případě, že se municipalita rozhodne podpořit aktivity vedoucí k udržitelnosti, je vhodným **měřitkem sady indikátorů místní udržitelnosti (ECI/TIMUR)**. Ta je koncipována a průběžně upravována a přizpůsobována místním podmínkám tak, aby postihovala základní aspekty a oblasti udržitelného rozvoje v prostředí českých, moravských a slezských měst. Skládá se z deseti na sebe navazujících a doplňujících se indikátorů. V České republice ji prosazuje a jednotlivé municipality metodicky podporuje iniciativa TIMUR⁷. V současnosti se do iniciativy TIMUR a sledování indikátorů ze sady ECI/TIMUR zapojilo již více než dvacet měst a jeden mikroregion.

⁷Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR) je občanské sdružení, které se zaměřuje na prosazování principů udržitelného rozvoje a jeho sledování prostřednictvím indikátorů místní udržitelnosti. Více informací o činnosti TIMUR lze nalézt na <http://www.timur.cz>.

Sada indikátorů ECI/TIMUR:

- A.1 Spokojenost občanů s místním společenstvím
- A.2 Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu
- A.3 Mobilita a místní přeprava cestujících
- A.4 Dostupnost veřejných prostranství a služeb
- A.5 Kvalita místního ovzduší
- B.6 Cesty dětí do škol a zpět
- B.7 Nezaměstnanost
- B.8 Zatížení obyvatel hlukem
- B.9 Udržitelné využívání území
- B.10 Ekologická stopa

Vedle sledování standardizované sady udržitelného rozvoje je vhodné rovněž sledovat i **místně specifické indikátory**. Ty mohou vzniknout buď na základě strategického plánu dané municipality a reagovat na cíle a priority v něm uvedené, nebo jako výsledek zapojení obyvatel do výběru pro ně důležitého tématu (více tento fakt popisuje kapitola o akcích pro veřejnost). Takto vybrané ukazatele poté lépe, rychleji a snadněji reagují na specifické problémy a jevy v daných městech nebo se s jejich pomocí mohou sledovat konkrétní události zanedbatelné na regionální úrovni, ale klíčové pro místní obyvatele. Bývá jich zpravidla větší počet a sleduje je vedení města či obce.

Realizace místních Akcí 21 v Ústeckém kraji

V této kapitole jsou uvedeny konkrétní příklady aplikace navržené metody v jednotlivých městech Ústeckého kraje, která jsou zapojena do projektu „Ústecko – živý region.“ Města jsou řazena abecedně.

Bílina

Zaměření MAT: Zkvalitňování života na bílinských sídlištích

Místní koordinátor: Karel Müller (Městský úřad Bílina)

Obdobná spolupráce: Leona Kupčíková (ÚEP, o.p.s.)

a Josef Novák (ÚEP, o.p.s.)

Zástupce města: Michal Mlej (zastupitel města Bílina),

Zdeněk Svoboda (zastupitel města Bílina)

Ostatní členové MAT: Lucie Ječmenová (MěÚ Bílina

– komunitní plánování), Eva Flenderová (ZŠ Za Chlumem),

Iveta Krzáková (Praktická škola), Veronika Spurná (MěÚ Bílina),

Krista Sýkorová (DDM), Iva Zábajníková (MěÚ Bílina)

MAT vznikl v listopadu 2007. Tým se schází zhruba jednou za měsíc.

Obrázek 6: Město Bílina (foto Tomáš Gremlica)

Téma 2007 pro Bílinu

Akce v Bílině proběhla v době od 9. do 15. dubna 2007. Klíčovým dnem byla středa 11. dubna. V tento den se ve městě konala pouliční anketa, kterou v tomto případě zajišťovali dva pracovníci Týmové iniciativy pro místní rozvoj. Z iniciativy města a za pomoci ředitelky základních škol proběhla anketa i v domácnostech prostřednictvím žáků a studentů. Kromě toho bylo možné hlasovat na radnici a v informačním centru. Akce byla předem propagována v místním zpravodaji, mobilním rozhlasem, na výlepvých plochách a na internetových stránkách města.

Témata byla, jako obvykle, vybrána po konzultaci s pracovníky městského úřadu a ověřena průzkumem dalších místních zdrojů. Nabízeno bylo celkem deset témat. Dohromady bylo přijato **927 platných hlasů**. Z toho 836 hlasů bylo získáno prostřednictvím anketních lístků a 91 hlasů bylo přijato prostřednictvím internetu nebo SMS. Celková response platných hlasů byla tedy při použití údajů ČSÚ/SLDB 2001⁸ 5,8% ze všech občanů města, resp. 7,1% z věkové skupiny 15+.

Na prvních třech místech se v anketě umístila témata:

1. „Soužití občanů různých národností na sídlištích,“ pro které se vyslovilo 31 % hlasujících.
2. „Bezpečnost a stoupající kriminalita,“ které zvolilo přes 18% respondentů.
3. „Dopravní situace na průtahu městem,“ které obdrželo přes 10% hlasů.

Několik málo občanů navrhovalo vlastní téma, například „Dětské hřiště v centru města.“ Z 29 občanů, kteří uvedli kontakt, byli vylosováni tři výherci drobných cen.

Popis situace ve městě

Tabulka 1: Základní statistické údaje města Bílina (Zdroj: ČSÚ, MPSV; údaje jsou k 31.12.2007 či vycházejí ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2001 – označené *)

Počet obyvatel	15731
Rozloha území (km ²)	32,52
Hustota osídlení (obyvatel na km ²)	483,7
Podíl zastavěného území (%)	2,95
Koeficient ekologické stability ⁹	0,25
Nezaměstnanost (%)	12,1
Podíl osob s vyšším a vysokoškolským vzděláním*(%)	5,1
Podíl osob se základním vzděláním*(%)	31,7
Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel	154,6
Podíl neobydlených bytů* (%)	5,4

V minulosti patřila Bílina k významným průmyslovým městům. Těžba nerostných surovin a těžký průmysl si zde vydobily dominantní pozici a do velké míry ovlivnily sociální strukturu obyvatel. Po skončení druhé světové války došlo k odsunu původního německého obyvatelstva¹⁰ a přílivu obyvatel z Čech a Slovenska. Zatímco z vnitrozemí do Bíliny směřovali především horníci a stavaři, ze Slovenska přicházeli neškolení dělníci – hlavně Romové.

⁸ Výsledky Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2001 na stránkách Českého statistického úřadu: <http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/home>

⁹ Koeficient ekologické stability (KES) je vyjádřen poměrem mezi přírodními a přírodě blízkými prvky a člověkem přeměněnými, resp. uměle vytvořenými prvky, tedy mezi plochami relativně ekologicky stabilními a plochami ekologicky méně stabilními či nestabilními. Čím je koeficient vyšší, tím je stabilita krajiny vyšší.

¹⁰ Před druhou světovou válkou tvořili Němci 80 % obyvatel Bíliny.

Nicméně příliv Romů byl až do osmdesátých let pozvolný, migrace neprobíhala ve skocích.

Problémy nastaly až po roce 1989, kdy došlo k výraznému ústupu těžářského průmyslu. Tradiční zaměstnavatelé Romů¹¹ postupně tlumí své ekonomické aktivity, následkem čehož je od poloviny 90. let velká část Romů nezaměstnaná. Dalším zdrojem problémů se stala bytová politika města. Město prodalo většinu svých bytů soukromým osobám a firmám. Přes řadu opatření, které město učinilo,¹² nezabránilo spekulacím s byty. Spekulantů do koupních bytů přestěhovávají Romové z vnitrozemí (především Kladna a Žatce), jejichž původní byty jsou mnohem cennější. Noví sousedé nejsou starousedlíky vítáni a hlavně nemají ve městě možnost uplatnění.

Dnes žije v šestnáctitisícovém městě cca 2 000 Romů, přičemž 80 % z nich jsou nezaměstnaní. Doprovodným jevem jsou krádeže, užívání drog, gamblerství a vandalismus. To vše se promítlo i do výsledků ankety Téma 2007, ve které občané považují za největší problém právě soužití občanů různých národností na sídlištích – konkrétně na sídlišti Teplické předměstí a na sídlišti Chlum.

Teplické předměstí bylo dostavěno počátkem 60. let. První obyvatelé byli neromského původu, nicméně postupem času se tito lidé stěhují dále na nová sídliště a na Teplické předměstí se začínají stěhovat Romové. Dnes je sídliště vnímáno jako romské a to přesto, že neromové (převážně v důchodovém věku) tvoří 50 % obyvatelstva. Díky špatné pověsti sídliště mají byty velmi nízkou cenu¹³ a v některých případech jsou téměř neprodejná. Nejčastější patologické jevy na sídlišti jsou:

- krádeže – zejména ve večerních hodinách, nejčastěji jsou vykrádány automobily a trafiky;
- návykové látky – dospělí alkohol, mládež pervitin, děti toluen;
- herny – gamblerství a s tím související sociálně patologické jevy.

Sídliště Chlum je novější sídliště. Situace zde není tak vyhrčená jako na sídlišti Teplické předměstí, protože zde žije podstatně více „starousedlíků.“ Sídlíště tak není tolik zahlceno problémy. Nicméně i zde, i když v menší míře, obyvatelé trápí krádeže aut a problémy související s užíváním omamných látek. Další problémy jsou potom podobné problémům na jiných sídlištích: psí exkrementy, přemnožení holubů či nevyhovující hromadná doprava v ranní špičce.

MAT chce zlepšit soužití obyvatel na sídlištích

Vedení města Bíliny nechalo organizátorům projektu ohledně zaměření MAT de facto volnou ruku, proto bylo rozhodnuto věnovat se tématu, které v rámci akce Téma 2007 zvítězilo – Soužití občanů různých národností ve městě. Společně s místním koordinátorem Ing. Karlem Müllerem byl připraven program úvodního jednání a zvací dopis pro budoucí členy MAT. Karel Müller poté vytipoval a obe-

slal cca 20 lidí, kteří mají co do činění s životem na sídlištích a zejména s romskou komunitou. Byli osloveni vedoucí odboru sociálních věcí a odboru školství, koordinátorka komunitního plánování ve městě, romský poradce, ředitel místní pobočky Člověka v tísní, zastupitel města, ředitelka základních a zvláštních škol v Bílině, ředitelka Domu dětí a mládeže a v neposlední řadě místní novinářka.

MAT Bílina se schází od září 2007 a to cca jednou měsíčně. Zhruba prvních pět jednání MAT se točilo především kolem vyjasnění tématu a kolem možností změny nepříznivé situace na sídlištích.

Na jedno setkání MAT byl pozván i majitel realitní kanceláře, která pronajímá byty na sídlištích. Záměrem tohoto setkání bylo pokusit se zvrátit trend stěhování sociálně slabých rodin na sídliště. Cílem realitních kanceláří je vydělávat peníze pronajímáním nebo prodejem bytů. Vzhledem k tomu, že byty na sídlištích je obtížné udat, je pro kanceláře rozhodující zájem a solventnost kupujícího nikoliv jeho schopnost sžít se s prostředím. Kanceláře uplatňují některá opatření jako je pronajímání na krátkou dobu (3 až 12 měsíců) či vysoká kauce. Více dělat nemožou či nechťejí.

MAT v průběhu své existence:

- realizoval focus group s občany sídliště;
- seznámil město s názory občanů sídliště;
- vytvořil banku nápadů na projekty vedoucí k zlepšení kvality života na sídlištích;
- podnítil komunikaci a spolupráci města, Člověka v tísní a majitelů realitních kanceláří při možném pronajímání bytů sociálně potřebným, kteří nejsou zadlužení a jsou schopni a ochotni platit nájem sídlištních bytů;
- realizoval společné setkání zástupců města Bílina, městské policie a veřejnosti.

Focus group – setkání s občany sídliště Chlum a Teplické předměstí

V okamžiku, kdy byla chystána plánovací akce pro občany, disponoval MAT výsledky výzkumu veřejného mínění a dostatkem statistických údajů o kriminalitě a vandalismu na jednotlivých sídlištích. Cílem setkání nebylo získat kvantitativní údaje o životě na sídlišti, ale zaměřit se na subjektivní pocity obyvatel sídlišt. Zajímalo nás, co oni sami považují za problém. Jak by se podle nich dalo soužítí na sídlištích zlepšit?

Setkání s obyvateli sídlišt bylo naplánováno na 17. dubna 2008. Bylo rozhodnuto „jít za obyvateli“ a uskutečnit

¹¹ Severočeské hnědouhelné doly, sklárny v Hostomicích, Chuděřicích a Teplicích, elektrárny v Chuděřicích a Ledvicích, stavební podniky atd.

¹² Přednostní prodej nájemníkům a prověřování záměrů ostatních kupců.

¹³ Pro představu nájem činí 25 Kč/m².

akce přímo na sídlištích – v Kulturním domě na Chlumu a v knihovně na Teplickém předměstí. Na každé setkání bylo osobně pozváno 14 obyvatel sídliště. Menší skupinky byly zvoleny proto, že panovala obava z možných konfliktů. Atmosféra je na obou sídlištích poměrně napjatá a velká veřejná diskuse by byla spíše konfliktní než přínosná.

Pro akci byla zvolena metoda „**focus group**“¹⁴ (diskuse v menších skupinách). Celá akce byla řízena facilitátory z Partners Czech. Zadání znělo pro obě sídliště stejně: *Definujte problémy života na sídlišti související s vandalismem, rušením nočního klidu a dalšími trestnými činy. Navrhněte možná řešení problémů. Co může pro zlepšení udělat město? Policie? Obyvatelé sídliště?*

Facilitátoři účastníky rozdělili do dvou skupin. Obě skupiny odpovídaly nejdříve na první otázku, poté následovala společná diskuse, po ní opět práce ve skupinkách (návrhy možných řešení) a společná diskuse.

Na sídlišti Chlum panovala poměrně dobrá atmosféra, protože život na tomto sídlišti není tolik frustrující a obyvatelé stále věří ve zlepšení stavu. Kromě drog je trápí i klasické problémy: nedostatek hřišť pro malé děti, špatné osvětlení některých ulic, v létě rušení nočního klidu, nevyhovující nákupní možnosti a dopravní spojení s centrem města, přemnožení potkanů či nedostatek parkovacích míst.

Na sídlišti Teplické předměstí byla situace poněkud napjatá. Setkání se zúčastnilo pět neromských obyvatel sídliště a devět romských starousedlíků – převážně žen. Lidé na tomto sídlišti jsou velmi skeptičtí ohledně možného zlepšení nevyhovujících podmínek. Za největší problém považují špatnou bytovou politiku města a realitních kanceláří, které na sídliště stěhují nepřizpůsobivé Romy z vnitrozemí. Krádeže, drogy, vandalismus, potkani – to jsou problémy, které obyvatelé nejvíce trápí.

Obecně lze říct, že obyvatelé sídlišť mají pocit, že je město „odepsalo“, že nemá velký zájem řešit jejich problémy.

Na obou sídlištích jasně zaznělo, že je třeba zlepšit komunikaci mezi policií a obyvateli sídlišť. Obyvatelé sídlišť nemají k policii důvěru. Policie reaguje na hlášení obyvatel s velkým zpožděním, dochází k unikům údajů o zdroji informací apod.

Výstupy z akcí byly předány městu a Městské policii. Na druhou polovinu června 2008 bylo přichystáno společné setkání města, Městské policie a občanů sídlišť. Některé problémy bude těžké vyřešit, nicméně řadu problémů řešit lze – například špatné osvětlení, přemnožení potkanů atd.

Návazné aktivity

MAT chce v rámci projektu iniciovat komunikaci města s obyvateli sídlišť, Člověka v tísní a zástupců nejvýznamnějších realitních kanceláří v Bílině. Hlavním cílem je nalézt řešení zásadního problému bílinských

sídlišť, kterým je pronajímání a prodej bytů nepřizpůsobivým Romům z vnitrozemí. Jednou z možností je umísťování zájemců o městské byty z řad bílinských občanů do bytů na Chlumu a Teplickém předměstí, aby se předešlo masivnímu nastěhování nových obyvatel. Ve spolupráci s místní pobočkou Člověka v tísní by takto mohli být vytipováni sociálně slabší občané, kteří se snaží aktivně řešit svou situaci a jsou schopni platit nájem na sídlišti.

Výstupy ze setkání s občany a jejich návrhy na zlepšení jsou významným zdrojem informací a námětů nejen pro město a policii, ale i pro MAT a místní neziskové organizace. Řadu opatření lze realizovat i bez větších finančních nároků. Městská policie by měla usilovat především o zlepšení vztahů s obyvateli sídlišť. Je nezbytné, aby se zvýšila důvěra obyvatel v činnost policie.

Od července 2008 budou mít současní členové MAT možnost pokračovat v započatých aktivitách pod hlavičkou Týmu prevence kriminality. Tento tým se bude intenzivně zabývat otázkou kriminality na bílinských sídlištích a v centru města.

Indikátory udržitelného rozvoje

Město Bílina se díky projektu zapojilo do sledování indikátorů udržitelného rozvoje a stalo se partnerským městem TIMUR. Během diskusí mělo zájem o sledování několika indikátorů ze sady ECI/TIMUR – indikátorů Spokojenost obyvatel s místním společenstvím, Mobilita a místní přeprava, Cesty dětí do školy a zpět a Nezaměstnanost. Dále v textu následuje stručné shrnutí výsledků. Ke každému indikátoru byla zpracována stručná zpráva, která byla poskytnuta vedení města.

Spokojenost obyvatel s místním společenstvím

Lidé jsou s životem v Bílině mírně spokojeni, i když procento spokojených občanů (65,7 %) i průměrné indexy spokojenosti jsou nižší než v jiných partnerských městech TIMUR (blíže www.timur.cz). To vyjadřují i hodnoty přiřazované jednotlivým položkám; všechny se pohybují okolo průměru. Žádná stránka kvality života v Bílině v bodovém hodnocení nijak výrazně nevyčnívá. Mezi lépe hodnocené patří fungování Technických služeb Bílina a služby mateřských a základních škol, s kterými jsou obyvatelé Bíliny mírně spokojeni. Spíše příznivě je respondenty vnímána i kvalita městského prostředí (veřejné parky a zeleň, čistota města). Naopak kriticky je hodnocena bezpečnost ve městě. Možnost zaměstnání je hodnocena sice nižší známkou, ta je ale

¹⁴ Focus group (skupinová diskuse) je jednou ze základních metod kvalitativního výzkumu. Vychází z kumulace podnětů při rozhovoru se skupinou osob a využívá interakce členů skupiny během diskuse (tzv. efekt sněhové koule, kdy jednotliví účastníci komentují názory ostatních). Diskuse je vedena zkušeným moderátorem, zpravidla psychologem, který následně zjištěné údaje analyzuje a interpretuje.

ve srovnání s jinými městy průměrná. Nepříznivým zjištěním je nespokojenost obyvatel Bíliny se zdravotními a sociálními službami a s možností účastnit se místního plánování.

Mobilita a místní přeprava

Výsledky indikátoru Mobilita a místní přeprava cestujících v Bílině se pohybují na rozhraní (ne)udržitelnosti. Převaha udržitelných způsobů cestování (61,7 %) nad neudržitelnými (39,8 %) je sama o sobě kladným údajem, ve srovnání s jinými partnerskými městy TIMUR je ale procento udržitelných (tzv. měkkých) forem cestování stále dost nízké. Nepříznivý je i výsledek titulkového indikátoru – příliš velký podíl počtu cest autem (36,4 %) . Na druhou stranu je dobrým zjištěním, že obyvatelé Bíliny poměrně velké množství cest uskutečňují pěšky (39,8 %) nebo hromadnou dopravou (18,0 %). Pokud obyvatelé Bíliny cestují autem, ve 28,6% jedou ještě s nejméně dvěma dalšími osobami, což je z hlediska udržitelnosti také pozitivní údaj. Nepříznivým výsledkem je naopak malé procento cestujících na kole (pouze 3,8 %) a z hlediska komfortu vysoce hodnocená automobilová doprava.

Cesty dětí do a ze školy

Výsledek titulkového indikátoru – podíl cest do školy autem v letních měsících – uvádí hodnotu 8,1 %, což je v porovnání s ostatními městy Ústeckého kraje výrazně nižší hodnota (více na <http://www.timur.cz>). Údaje jsou odlišné u jednotlivých škol a v různých ročních obdobích. Žáci v průměru stráví na cestě do školy 13 minut a na cestě ze školy 15 minut; vyšší údaje jsou u žáků ZŠ praktická, kteří rovněž používají ve zvýšené míře speciální školní linky. Důležitým indikátorem je pocit bezpečí na cestě ze školy. Téměř 35 % dětí se bezpečně necítí, což je pro měs-

to alarmující, i když je situace v některých městech ještě horší (Kladno, Litoměřice, Velké Meziříčí, Rumburk).

Nezaměstnanost

Problematika zaměstnanosti a nezaměstnanosti¹⁵ v Bílině jde ruku v ruce s tématem řešeným v rámci MAT. Dlouhodobá nezaměstnanost dosahuje 7,78 % a registrovaná míra nezaměstnanosti 12,06 % (ženy 15,78 %). Další zajímavý indikátor ukazuje počet nezaměstnaných na jedno pracovní místo – 18,3. V Bílině je extrémně vysoké procento nezaměstnaných, kteří dosáhli nejméně základního vzdělání. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2007 činil 63,7 %. Pro srovnání – v okrese Teplice byl na konci roku 2007 tento podíl 52,5 % a v celé ČR jen 31,6 %. Velmi vysoká je v Bílině také dlouhodobá nezaměstnanost, která přímo souvisí se špatnou vzdělanostní strukturou nezaměstnaných.

Hodnocení koordinátorem MAT

Co se mi na MAT líbilo? Já si myslím, že to byl poměrně aktivní přístup všech členů, že měli zájem spolupracovat, že měli chuť podílet se na řešení daných problémů. Prostě bylo vidět, že jim není lhostejné, co se v jejich městě děje a v jakém prostředí žijí. A vlastně to prokázalo i poměrně dost řadových obyvatel, svou účastí v anketách a při zjišťování indikátorů. Bylo vidět, že dost obyvatel má zájem podílet se na utváření lepšího prostředí ve městě. Jako negativum vidím naopak malý zájem ze strany vedení města, z jejich přístupu bylo patrné, že projektu moc nevěřují. Tady by bylo zapotřebí pro příště udělat větší osvětu.

¹⁵ Všechny údaje jsou k 31. 12. 2007. Data poskytl úřad práce v Teplicích.

Krásná Lípa

Zaměření MAT: Prevence kriminality a vandalismu

– hlavní cílovou skupinou jsou starší děti a mládež.

Místní koordinátorka: Šárka Pešková (ZO ČSOP Tilia)

Obdobná spolupráce: Leona Kupčíková (ÚEP, o.p.s.) a Tomáš Gremlica (ÚEP, o.p.s.)

Zástupce města: Jana Gálová (místostarostka města Krásná Lípa), Jiří Vích (zastupitel města KL)

Ostatní členové MAT: Jindra Kindermannová (ZŠ Krásná Lípa), Jan Hampl (Policie ČR), Lucie Hanková (ZŠ Krásná Lípa), Jan Eichler (ANOUK)

MAT vznikl v listopadu 2007. Tým se schází zhruba jednou za měsíc.

Obrázek 7: Město Krásná Lípa (foto Tomáš Gremlica)

Téma 2007 pro Krásnou Lípu

Akce pro veřejnost v Krásné Lípě byla uspořádána v termínu od 16. do 22. dubna 2007. Pouliční anketa se konala již tradičně ve středu 18. dubna. Zajištění pouliční ankety si vzalo na starost osm studentů ze Střední školy cestovního ruchu a služeb ve Varnsdorfu. Dále bylo možné vhodit hlasovací lístky do schránek přímo na náměstí v trafice, v informačním centru a na městském úřadě v Komunitním centru. Anketní lístky byly k dispozici prakticky ve všech obchodech v centru města, na městském úřadě a v informačním centru. Lidé si lístky také mohli vystříhnout z městských novin. Akce byla propagována v místním čtrnáctideníku „Vikýř“ a také v Děčínském deníku.

Ve spolupráci se zástupci městského úřadu a místními skupinami bylo vybráno tentokrát devět témat. Celkem bylo přijato **372 platných hlasů**. Z toho 362 hlasů bylo získáno prostřednictvím anketních lístků a 10 hlasů bylo přijato elektronicky. Celková response platných hlasů byla při použití údajů ze ČSÚ/SLDB z roku 2001 10,0 % ze všech občanů města, resp. 12,6 % z věkové skupiny 15+.

Na prvních třech místech se v anketě umístila témata:

1. „Soužití s Romy,“ pro které se vyjádřilo 35,5 % hlasujících.

2. „Vandalismus“ s téměř 28 % hlasů.
3. „Nedostatek nákupních možností“ s 8 % hlasů.

Žádná vlastní témata se v tomto vzorku nevyskytla.

Popis situace

Tabulka 2: Základní statistické údaje města Krásná Lípa (Zdroj: ČSÚ, MPSV; údaje jsou k 31.12.2007 či vycházejí ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2001 – označené *)

Počet obyvatel	3709
Rozloha území (km ²)	31,39
Hustota osídlení (obyvatel na km ²)	118,2
Podíl zastavěného území (%)	1,82
Koeficient ekologické stability	2,94
Nezaměstnanost (%)	14,8
Podíl osob s vyšším a vysokoškolským vzděláním*(%)	4,9
Podíl osob se základním vzděláním*(%)	36,2
Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel	159,9
Podíl neobydlených bytů* (%)	25,1

Krásná Lípa se stejně jako další města ústeckého kraje potýká s důsledky migrace romských rodin ze Středočeského kraje. Majitelé domů v Kladně, Berouně apod. vystěhovávají Romy ze svých domů do levných bytů v Ústeckém kraji. V krásnolipské romské komunitě je 95% nezaměstnanost, lidé jsou závislí na sociálních dávkách. Část Romů pracuje „načerno“ nebo se živí sběrem železného šrotu. V některých případech se vyskytuje gamblerství, narkomanie a alkoholismus.¹⁶ Romové žijí v domě poblíž centra a zejména v teplejších měsících se shromažďují na náměstí. Romské skupinky jsou hlučné a buď ve svém okolí strach. To vše se odrazilo i na výsledcích akce Téma 2007, kdy se na prvních místech ankety objevila témata související s Romy, kriminalitou a vandalismem ve městě.

Dalším problémem je nedostatek volnočasových aktivit pro starší děti a mládež. Jediné volnočasové centrum: „T-klub“ sídlí poblíž centra městečka. V T-klubu bohužel pracuje pouze jedna zaměstnankyně a tomu je přizpůsobena otevírací doba centra. Přesto je centrum hojně navštěvováno, a to i romskými dětmi. Klub funguje od 11:00 do 18:00 hodin. Tato otevírací doba vyhovuje mladším dětem, nicméně pro starší děti a mládež je zavírací doba příliš brzká. Rovněž hřiště jsou ve městě koncipována spíše pro mladší děti. Důsledkem toho tráví mladí lidé svůj volný čas na zastávkách a dalších veřejných prostranstvích.

¹⁶ Zdroj: http://www.esfcr.cz/mapa/int_us6_13.html

Iničiacie MAT a stručný popis činností

Ve vzťahu k možnostem řešení problematiky převládá ve městě velká skepse, proto byl na základě diskusí s městem vytvořen tým, který se začal věnovat prevenci kriminality ve městě.

Místní akční tým byl vytvořen ze zástupců města, školy, Policie ČR, neziskové organizace Tilia a ÚEP. Tým sice nebyl nijak velký (cca 7 lidí), ale přesto (nebo možná díky tomu) byl velmi akční. Bylo rozhodnuto, že cílem MAT bude najít společně s mladými lidmi aktivity, které by je doopravdy bavily a které jsou ve městě realizovatelné. Příklady byly hledány i jinde a tak se MAT setkal s Martinem Zmydlochem, který působil v úspěšném volnočasovém centru Open House v Bruntále. Jedna schůzka MAT se konala v krásnolipském volnočasovém centru T-klubu.

MAT v rámci své existence:

- upozornil na nedostatek volnočasových aktivit ve městě;
- inicioval dialog města, školy, policie a neziskových organizací k prevenci kriminality;
- společně s dětmi připravil a realizoval dvoudenní akci na podporu volnočasových aktivit ve městě;
- připravil projekt do Revolvingového fondu PHARE na podporu dalšího fungování MAT ve městě.

Plánovací akce

Plánovací akce zaměřená na starší děti a mládež byla naplánována na 23. až 24. května 2008. Hlavním cílem akce bylo představit mládeži volnočasové aktivity, které by pro ně mohly být atraktivní a poté společně s dětmi vytipovat volnočasové aktivity, které by byly ve městě realizovatelné. Celá příprava probíhala ve spolupráci s dětmi. Děti a místní koordinátorka Šárka Pešková připravily letáčky, které osobně distribuovaly všem dětem ve věku od 12 do 18 let ve městě.

Na pátek 23. května bylo naplánováno představení atraktivních volnočasových aktivit, a to skateboarding, ukázky choreografie s poie,¹⁷ ohnivě show a street art.¹⁸ Na večer bylo přichystáno společné bubnování a táborák. Účastníci akce měli možnost přespat na terénní základně Krásný Buk. Na 24. května byly připraveny workshopy k jednotlivým aktivitám a proběhl workshop zaměřený na rozvoj volnočasových aktivit ve městě. Mládežníci měli navrhnout, jakým aktivitám by se chtěli věnovat a jak tyto aktivity zaštitit.

Celé akce se i přes nepříznivé počasí zúčastnilo 40 dětí a mladých lidí, zástupitelé města Krásná Lípa a zástupci Městské policie, T-klubu a místní základní školy. Účastníci akce se aktivně zapojovali do připravených workshopů, které korespondovaly s jejich zájmy. Mladí lidé by v Krásné Lípě uvítali legální graffiti zónu, hip hop arénu a hřiště pro starší děti a mlá-

dež zaměřené na skateboarding, případně freestyle BMX parky.

Výsledky workshopů byly zpracovány do formy závěrečné zprávy a předány městu, škole a místním neziskovým organizacím, které se zabývají vzdělávacími a volnočasovými aktivitami.

Na základě výstupů workshopu bude rovněž připraven projekt zaměřený na podporu vytvoření legální graffiti zóny ve městě.

Návazné aktivity

ÚEP, o.p.s. a město Krásná Lípa podali společný projekt do Revolvingového fondu MŽP. Projekt je zaměřen na podporu rozvoje MA21 ve městě. V rámci projektu by měla ve spolupráci s veřejností být zpracována SWOT analýza pro oblast kriminality ve městě. Tento projekt by zároveň zaštitil další činnost MATu. Pokud projekt neuspěje, tak se MAT pravděpodobně přetaví do Místního týmu pro prevenci kriminality.

V Krásné Lípě jsme narazili na nadšence, kteří mají zájem se podílet na prevenci kriminality mládeže. Bylo příslibeno, že se pracovníci Tilia Krásný Buk pokusí ve své terénní základně zprovoznit klubovnu pro starší děti a mládež. Rovněž základní škola se bude snažit podpořit vybrané volnočasové aktivity.

Indikátory udržitelného rozvoje

Krásná Lípa je se svými více než 3 tisíci obyvateli výjimečným městem. Ne všechny místní indikátory udržitelného rozvoje ze sady ECITIMUR jsou pro takto malé město použitelné a využitelné. Město se rozhodlo podobně jako ostatní města sledovat Cesty dětí do a ze školy. Výsledky korespondují s malou rozlohou městečka. Valná většina žáků se dopravuje pěšky (82,4 %), zatímco autem se dopravuje jen 3,7 %. I v hodnocení pocitu bezpečí na cestě do školy (75,9 % se cítí bezpečně) patří výsledky v Krásné Lípě mezi nejlepší v ČR.

Hodnocení koordinátorkou MAT

Na MAT v Krásné Lípě se mi líbilo především utvoření pracovní skupiny, která chtěla aktivně řešit určitý problém. Pracovní skupina sice nebyla nijak velká, přesto se dokázala dohodnout a problém přesně pojmenovat. Možná

¹⁷ Poie se obvykle vyrábí ze dvou silnějších provazů či lan, na konec provazů se připevní tenisový míček a po té se s poiemi různě točí. Točení s poiemi je velmi populární mezi dospívající mládeží. Točit poie lze v podstatě kdekoliv.

¹⁸ Street art je jakékoliv umění vytvářené na veřejných místech („street“ = ulice). Motivy a objekty street artu jsou tak rozmanité, jako jejich autoři.

i proto, že nebyla příliš velká, dokázala přijít s konstruktivním řešením. A z počátku byl patrný i vstřícný přístup radnice.

Bohužel zájem ze strany radnice opadl ve chvíli, kdy mělo dojít na konkrétní kroky. Myslím, že práci MAT do jisté míry ovlivňuje strašák legislativy, neboť vedení zdejší, a možná nejen té krásnolipské, radnice často tvrdí, že bez patřičných kroků vládních politiků nelze problém řešit.

Je potřeba vedení radnice přesvědčit o tom, že náš problém je řešitelný i bez velkých kroků radnice, jen se musí dát krásnolipské mládeži prostor a vyslechnout ji, co skutečně chce. Možná že by se pak spousta problémů vyřešila sama, jen se musí mládeži věřit a neházet všechny do jednoho pytle - ale to je jen pod čarou.

Litoměřice

Zaměření MAT: Vandalismus a nepořádek ve vybraných lokalitách Litoměřic.

Místní koordinátorka: Dana Svobodová (Městský úřad Litoměřice)

Odborná spolupráce: Josef Novák (ÚEP, o.p.s.) a Barbora Šafářová (ÚEP, o.p.s.)

MAT nebyl oficiálně vytvořen, neboť ve městě funguje oficiální skupina místní Agendy 21.

Skupina se scházela nepravidelně v různém složení.

Obrázek 8: Město Litoměřice (foto Josef Novák)

Téma 2007 pro Litoměřice

V Litoměřicích probíhala akce pro veřejnost od 21. do 29. dubna 2007. Pouliční anketu zde ve středu 25. dubna pomohlo za laskavé podpory vedení školy zajistit devět studentů Gymnázia Josefa Jungmanna. Dále bylo možné získat a v některých případech i odevzdat dotazníky na vybraných místech ve městě: ve Středisku ekologické výchovy SEVER, v Knihovně K. H. Máchy, v městské nemocnici, na plaveckém bazénu, v centrální školní jídelně, v Kině Máj, v Městském informačním centru, v mateřských školách ve městě, v DDM Rozmarýn, v Mateřském centru Klubičko, ve středisku Junáka Radobýl, v lékárnách a ordinacích lékařů, na Okresní správě sociálního zabezpečení a v místním zubním středisku. Tato široká distribuce letáků, která byla možná díky intenzivní spolupráci Ing. Dany Svobodové a Ing. Veroniky Šturalové z Městského úřadu Litoměřice, měla kladný vliv na rozsáhlý ohlas akce. Kromě toho byla zajištěna i další široká propagace, a to v rámci kampaně ke Dni Země, která v té době probíhala. Informace o akci byly zveřejněny v Litoměřickém deníku a Radničních listech. Na výlepových plochách města byly umístěny plakáty. Odkazy byly zveřejněny na internetových stránkách Města Litoměřice, Ústeckého kraje a portálu Litoměřice.cz. Tisková zpráva byla zaslána také do rozhlasu, vybraným novinám a regionální kabelové televizi.

Spolu s pracovníky městského úřadu a na základě informací z veřejných zdrojů bylo vybráno deset témat. Celkem bylo přijato **1319 platných hlasů**. Z toho 1265 hlasů

bylo získáno prostřednictvím anketních lístků a 54 hlasů bylo přijato elektronicky. Celková response platných hlasů byla tedy při použití údajů ČSÚ/SLDB 2001 5,2 % ze všech občanů města, resp. 6,4 % z věkové skupiny 15+.

Na prvních třech místech se v anketě umístila témata:

1. „Doprava a parkování ve městě,“ které získalo téměř 18,5 %.
2. „Vandalismus,“ pro který hlasovalo přes 13,5 % občanů.
3. „Nepořádek ve městě“ s téměř 11 % hlasů.

V několika málo případech navrhovali občané vlastní témata. Ta se například týkala práce městské policie, nebo nedostatku zábavy pro mládež. Z 24 hlasujících, kteří uvedli kontakt, byli vylosováni tři výherci drobných cen.

Popis situace ve městě

Tabulka 3: Základní statistické údaje města Litoměřice (Zdroj: ČSÚ, MPSV; údaje jsou k 31.12.2007 či vycházejí ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2001 – označené *)

Počet obyvatel	23768
Rozloha území (km ²)	17,99
Hustota osídlení (obyvatel na km ²)	1321,2
Podíl zastavěného území (%)	8,12
Koeficient ekologické stability	0,28
Nezaměstnanost (%)	5,7
Podíl osob s vyšším a vysokoškolským vzděláním*(%)	15,4
Podíl osob se základním vzděláním*(%)	20,4
Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel	282,9
Podíl neobydlených bytů* (%)	5,9

Město Litoměřice leží na úpatí Českého Středohoří na soutoku Labe a Ohře. Město a jeho okolí je významným zemědělským centrem. Celostátně je známé především tradičním ovocnářstvím a zelinářstvím, které jsou provozovány prakticky na celém území Litoměřicka. Také proto je okolní úrodný kraj v dolním Polabí i Poohří lichtenivě označován jako Zahrada Čech. Ve městě se nacházejí hned dvoje velká kasárna. Po roce 2000 byla armádou prakticky opuštěna. Pro oba objekty se hledá (rok 2007) nové společenské a hospodářské uplatnění.

Město i jeho samotné centrum jsou velmi zatížené silniční osobní i nákladní dopravou. Je to zapříčiněno především kumulací dopravy ve směru na Lovosice a vedením silnice první třídy I/15 centrem města ve směru východ-západ. Situaci by měla částečně vyřešit dostavba druhého mostu přes Labe ve směru z Litoměřic do Prosmyk a realizace přeložky silnice I/15 do klidnějších částí města. Centrum města i okolní sídliště trpí nedostatkem parkovišť. Měs-

to prostřednictvím svého strategického plánu¹⁹ uvažuje o navržení komplexního řešení dopravního systému a údržby komunikací, o výstavbě kruhových křižovatek, mimoúrovňových křižovatkách i podpoře ekologicky šetrnějších forem dopravy (peší, cyklistická, vodní...).

Město mělo v nedávné minulosti rovněž problémy s vandaly, kteří ničili městský mobiliář v historickém centru a zanechávali nepořádek na veřejných prostranstvích. Nejzátíženějšími částmi byly lokality Parkány a Jiráskovy sady. Následkem přijatých opatření ze strany města – zavedením kamerového systému, se skupiny vandalů přesunuly do okrajové části města, zejména do lesoparku na „Mostné hoře.“

Místní Agenda 21 v Litoměřicích

Litoměřice jsou jedním z měst v Česku, kde je proces místní Agendy 21 dlouhodobě znám a místním managementem prosazován. Již v roce 2000 byla ve spolupráci s Českým ekologickým ústavem ustanovena iniciační skupina pro místní Agendu 21. V tomtéž roce se město stalo členem Národní sítě Zdravých měst. Město realizuje mnoho osvětových akcí (Den Země, Jarní úklid města, Běh Terryho Foxe, Cesta za čistým vzduchem – „Výstup na Radobyl“, Národní den bez úrazů ad.), organizuje veřejná projednávání, kulaté stoly s veřejností či realizuje proces komunitního plánování. Významným krokem bylo ustanovení Komise Projektu Zdravého města a místní Agendy 21 jako poradního orgánu Rady města. Ta se nad různými tématy schází pravidelně jednou do měsíce. V oficiální databázi místních agend jsou Litoměřice v kategorii C.²⁰

Iniciace MAT

Jak již bylo řečeno výše, v Litoměřicích funguje skupina řešící principy MA21. Z toho důvodu nebylo nutné (a ani vhodné) iniciovat vznik další neoficiální skupiny MAT, která by sledovala podobné cíle. Jedině v tomto městě – z celkem pěti, které byly zapojeny do projektu – nebyla dodržena kontinuita personální (nebyl vytvořen MAT jako jinde), ale tematická a obsahová (výstupy jednání byly dále využívány a rozebírány). Jednotlivá setkání se vždy odehrávala v jiném počtu, s jinými organizacemi a na jiných místech.

Z výsledků akce Téma 2007 vyplynulo, že občany nejvíce trápí problematika dopravy ve městě. Na úvodní schůzce realizátorů projektu s vedením města bylo konstatováno, že jakékoli kroky řešící dopravu ve městě jsou v období, kdy je budován nový most přes Labe, předčasné. Proto jako klíčové téma pro MAT bylo zvoleno druhé a třetí v pořadí výsledků ankety – **vandalismus** a s tím související **nepořádek** ve městě.

Prvotním zájmem bylo zjišťování, jaké jevy či které lokality mohou obyvatelé města zaškrtnutím témat vandalismus a nepořádek vnímat. K tomuto procesu identifikace proběhla dvě setkání – první se zástupci města, městské policie a druhé s dětským zastupitelstvem. Přítomní

pomocí speciální aktivizační techniky (samolepících lístků) navrhli lokality ve městě, které jsou nejproblematictější z hlediska obecného vnímání projevů vandalismu a nepořádku.

Vymezeny byly tyto lokality a problémy:

- **Mostná hora**²¹ – scházející se zde mladí lidé (12 – 22 let), kteří dělají hluk a zanechávají po sobě nepořádek, demolují odpadkové koše a lavičky, odhazují odpadky. Problémem v této lokalitě jsou i psí exkrementy.
- **Střelecký ostrov** – sprejeři ničící majetek města, nepořádek a poházené odpadky.
- **Psí exkrementy** trápí veřejnost na celém území Litoměřic.

V rámci diskuse byla navržena následující opatření:

- Mostná hora – častější kontroly městské policie, častější úklid odpadků (vyčištěné plochy nebudou inspirovat k dalšímu nepořádku), obecně prospěšné práce odhalených vandalů, kontroly prodeje alkoholických nápojů osobám mladším 18 let v prodejnách.
- Střelecký ostrov – intenzivnější hlídky městské policie, pokutování sprejerů ničících veřejný i soukromý majetek, rozmístění košů na psí exkrementy.
- Psí exkrementy – více se zaměřit na daný problém – zpracovat společný projekt města, Dětského zastupitelstva a neziskových organizací působících v oblasti ochrany životního prostředí a ekologické výchovy, připravit velkou osvětovou kampaň, udělovat finanční postihy majitelům, kteří neuklíží po svých psech a zdůrazňovat tyto pokuty přes média (osvěta odstrašujícími příklady), rozmístit speciální koše na psí výkaly. Oživit a zdokonalit projekt, na kterém již Dětské zastupitelstvo před lety pracovalo. Pokusit se na realizaci opatření získat finanční prostředky z externích zdrojů.

Další kroky k možnému řešení dané problematiky byly učiněny během celostátního setkání měst zapojených do iniciativy TIMUR, „TIMUR Dokořán 2007;“ které se odehrávalo v Litoměřicích. Během jednání byli účastníci rozděleni do dvou skupin a na základě definovaného problému a limitovaného rozpočtu měli navrhnout nejvhodnější řešení problému. Vznikla dvě zcela odlišná řešení – jedno represivní a druhé preventivní. Obě byla poskytnuta vedení města.

Pravděpodobně nejširší spektrum osob a organizací se sešlo koncem února v Informačním centru pro mládež. Kromě zástupců města (politici, úředníci) a realizátorů projektu, zde byli přítomni zástupci Městské policie a Policie ČR, Správy CHKO České Středohoří, škol či rozličných neziskových organizací (komunitní centra, mateřská

¹⁹ Strategický plán rozvoje města Litoměřice, verze aktualizovaná v roce 2008.

²⁰ <http://ma21.cenia.cz/>

²¹ http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/20070619ltm_mostka.html

centra...). Velmi cenným výstupem jednání bylo podrobné rozebrání tématu Mostné hory z nejrůznějších úhlů pohledu, při kterém byly naznačeny možné cesty k řešení. Společným jmenovatelem byla **snaha přilákat obyvatele města do lokality a přirozeným způsobem vytlačit nežádoucí jevy a osoby.**

LITOMĚŘICE - Lanová dráha, minizoologická zahrada, naučná stezka, koncerty. Taková by mohla být budoucnost lesoparku na Mostné hoře, o které dnes, v prostorech Informačního centra pro mládež, jednali zástupci městského úřadu, několika neziskových organizací a státní policie.

Zdroj: <http://litomerice24.cz> 20.2.2008

Příprava plánovacích akcí

Na příkladu plánovací akce v Litoměřicích se osvědčilo, že vhodným partnerem jsou neziskové organizace, které jsou v podobných aktivitách mnohdy „přizpůsobivější a flexibilnější“, než městští úředníci a politici. Na základě výše zmíněné diskuse v prostorách ICM byla zahájena užší spolupráce s občanským sdružením Klika1, které bylo ochotno věnovat se uskutečnění kampaní a plánovacích setkání pro mládež (jako pro zvolenou cílovou skupinu) a naplnit tak smysl projektu. Východiskem plánovací akce byla představa zapojit mládež do aktivit upozorňujících na problémy Mostné hory a přilákat do této lokality co nejvíce obyvatel města.

Plánovací akce byla rozdělena na dvě části:

- 1. Vytvoření informačně – naučného letáku** o dané lokalitě. Leták byl koncipován tak, aby obsahoval základní historické a přírodovědné zajímavosti o předmětném území. Podklady vyhledávali a připravovali studenti Střední integrované školy ve spolupráci s místním archívem a Správou CHKO České Středohoří. Materiál byl navržen tak, aby byl přitažlivý především pro mladé lidi. Leták kromě historicko-přírodovědných informací o lokalitě obsahoval stručnou informaci o projektu, ale také krátký dotazník, zaměřený na možné využití Mostné hory v budoucnosti.
- 2. Uspořádání happeningové akce** – v polovině června, kdy v Litoměřicích v prostorách letního kina probíhal hudební festival LI-FE,²² byla uspořádána druhá část plánovací akce. Bylo využito toho, že festival s dlouholetou tradicí přilákal mnoho lidí z Litoměřic a blízkého okolí, a byl zbudován jednoduchý informační stánek, kde dobrovolníci z Kliky1 rozdávali informačně – naučný materiál, vyplňovali s místními krátký dotazník a diskutovali s nimi o řešení problematiky Mostné hory i o jejím využití v budoucnu. Stánek obsahoval zvětšené fotografie lokality z minulosti i současnosti, mapy lokality a schematické plány, do kterých obyvatelé mohli zakreslovat své návrhy na zlepšení prostoru lesoparku.

Projektová příprava a další vývoj

Nezisková organizace Klika1 využila navázané spolupráce s místními školami (Gymnázium, Střední integrovaná škola), s odborem cestovního ruchu a Správou CHKO České Středohoří a plánovala podat projekt na vybudování dvou rekreačně naučných tras v okolí Mostné hory. Nejedná se o klasické naučné trasy s cedulemi, ale budou v nich využity prvky geocachingu.²³ Podklady pro naučné trasy budou opět vyhledávat mladí lidé.

Ani městský úřad v Litoměřicích nestojí v pozadí. Na speciální schůzce vedení města dne 10. 3. 2008 navrhl realizovat technické úpravy parteru v lokalitě (náhrada laviček, oprava osvětlení, oprava schodů), zvýšený úklid (spolupráce s věznicí) a zvýšenou kontrolu ze strany Městské policie především v období, které je ze jmenovaných důvodů pro lokalitu kritické. Větší stavební úpravy a vybudování dětského hřiště bylo odloženo o několik let. Jak vyplynulo z diskusí, i další organizace plánují využít prostory na Mostné hoře ke svým aktivitám.

Sledování indikátorů udržitelného rozvoje

Spokojenost obyvatel s místním společenstvím

Lidé jsou s životem v Litoměřicích spíše až velmi spokojeni (89,3 %), ve srovnání s jinými partnerskými městy TIMUR se v hodnocení spokojenosti pohybují na předních příčkách (bližší www.timur.cz). Mezi nejlépe hodnocené stránky kvality života v Litoměřicích patří celkový vzhled města a kvalita bydlení, vysoká úroveň kulturních institucí a dobrá dostupnost všech základních veřejných služeb, zejména zdravotnických zařízení (nemocnice, praktičtí lékaři) a škol. Naopak nepříznivě je občany hodnocena bezpečnost ve městě („strach chodit v noci po ulicích“, fungování Městské policie Litoměřice). Poměrně kriticky vnímají obyvatelé Litoměřic také možnosti zaměstnání ve městě a zapojování veřejnosti do rozhodovacího procesu.

Cesty dětí do a ze školy

Výsledky ukázaly, že ve srovnání s ostatními městy se poměrně velký podíl oslovených dětí dopravuje do školy autem (15 %). Jako důvod je nejčastěji uváděna společná cesta s rodiči (44,4 % případů). V letních měsících a za pěkného počasí se místní děti dopravují nejvíce pěšky (74,9 %), pěší doprava dětí převažuje i v zimním období (66,1 %). Městskou hromadnou dopravu využívá v letních měsících 6,2 % dětí, v zimních potom 8,7 %.

²² <http://www.LI-FE.cz>

²³ Geocaching je dobrodružství, hra pro všechny majitele GPS, spojující prostřednictvím internetu tisíce lidí po celém světě. Funguje díky přesnosti dnešních GPS systémů a možnosti výměny informací o nově založených skryších mezi účastníky hry. Ti pak mohou s délkovými a šířkovými souřadnicemi skryše vyrazit na lov. Odměna za nalezení se většinou ukrývá uvnitř plastického kontejneru nebo zavařovací sklenice. Více na <http://www.geocaching.cz>.

Za nebezpečnou považuje cestu do školy 41,1 % dětí, čímž se Litoměřice řadí za dvě – z pohledu dětí – nejnebezpečnější města, Velké Meziříčí a Kladno. Děti si stěžují například na špatné osvětlení v parku, kterým jdou do školy, vysokou rychlost aut na komunikacích v blízkosti školy nebo absenci přechodů i chodníků na více místech. Mnoho dětí uvedlo požadavek na školní autobus, který by je bezpečně dopravil z domova do školy a naopak.

Ekologická stopa města

Ekologická stopa (ES) je koncept, který je schopen indikovat míru udržitelnosti využívání zdrojů a produkce odpadů lidskou společností. Informace, kterou ES poskytuje,

zní: Jak velkou část bioproduktivní plochy potřebuje daná populace k zabezpečení ekosystémových služeb, tzn. k tomu, aby jednak „uživila“ sama sebe a aby byla zároveň zajištěna asimilace odpadů, které tato populace produkuje. ES Litoměřic je 2,50 gha/obyvatel.²⁴ Zajímavým výsledkem bylo doplnění možného vlivu geotermální energie na ES. Zavedením geotermální elektrárny by se emise CO₂ snížily o 17 466,6 tun ročně, což by znamenalo celkové snížení ekologické stopy Litoměřic o 0,74 gha/obyvatel.

²⁴ Ekologická stopa dalších měst je: Chrudim – 3,56 gha/obyv., Kladno – 5,14 gha/obyv., Velké Meziříčí – 4,12 gha/obyv., Vsetín – 3,80 gha/obyv. Zdroj: <http://www.timur.cz/indikatory>

Roudnice nad Labem

Zaměření MAT: Zklidňování dopravy ve městě s důrazem na pěší dopravu a bezpečnost chodců.

Místní koordinátor: Ondřej Švec (Městský úřad Roudnice nad Labem)

Odborná spolupráce: Michael Pondělíček (TIMUR), Leona Kupčíková (ÚEP, o.p.s.)

Zástupci města: Eva Bulasová (místostarostka), Miroslav Pém (místostarosta)

Ostatní členové MAT: Jarmila Vošáhlíková (DDM Trend), Jiří Hron (Městská policie Roudnice n. L.), Jiří Novák (MěÚ Roudnice n. L.), Jaromír Galia (Policie ČR), Martin Chudoba (RMS)

MAT vznikl v prosinci 2007. Tým se schází zhruba jednou za měsíc.

Obrázek 9: Město Roudnice nad Labem (foto Josef Novák)

Popis akce pro veřejnost a její výsledky

Akce pro veřejnost probíhala v Roudnici nad Labem od 2. do 8. dubna 2007. Pouliční anketa připadla na středu 4. dubna. S anketou pomáhalo deset studentů Vyšší odborné školy a Střední odborné školy v Roudnici nad Labem. Hlasovací lístky byly k dispozici u obou vchodů do Městského úřadu. Podle původního záměru měly být lístky přibaleny do Roudnických novin, ale z časových důvodů to nebylo možné. V novinách vyšla rovněž kopie hlasovacího lístku. Účastníci ankety mohli odevzdávat vyplněné lístky v Informačním centru městského úřadu na Karlově náměstí. Akce byla propagována v městském tisku (Roudnické noviny), na internetových stránkách města a v místním rozhlasu.

Ve spolupráci s městským úřadem a na základě analýzy situace ve městě bylo vybráno devět témat. Celkem bylo přijato **840 platných hlasů**. Z toho 718 hlasů bylo získáno prostřednictvím anketních lístků a 122 hlasů bylo přijato elektronicky. Celková response platných hlasů byla tedy při použití údajů ČSÚ/SLDB 2001 6,40% ze všech občanů města, resp. 7,5% z věkové skupiny 15+.

Na prvních třech místech se v anketě umístila témata:

1. „Řešení soužití s Romy ve městě“, pro které hlasovalo 25,8% občanů.

2. „Systém parkování v centru města“ s podporou 12% hlasujících.
3. „Kvalita autobusového a vlakového spojení.“

Poměrně velká skupina občanů, celkem 58, navrhla vlastní témata, mezi kterými jednoznačně vedlo téma dopravní situace ve městě, resp. řešení obchvatu.

Popis situace ve městě

Tabulka 4: Základní statistické údaje města Roudnice nad Labem (Zdroj: ČSÚ, MPSV; údaje jsou k 31.12.2007 či vycházejí ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2001 – označené *)

Počet obyvatel	13014
Rozloha území (km ²)	16,67
Hustota osídlení (obyvatel na km ²)	780,7
Podíl zastavěného území (%)	7,38
Koeficient ekologické stability	0,11
Nezaměstnanost (%)	7,3
Podíl osob s vyšším a vysokoškolským vzděláním*(%)	12,8
Podíl osob se základním vzděláním*(%)	21,6
Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel	255,3
Podíl neobydlených bytů* (%)	8,7

Dopravní význam a systém města Roudnice n. L. je výrazně ovlivněn jeho polohou. Město leží při historicky významné Labské vodní cestě. Z hlediska silniční dopravy leží Roudnice východně od významného mezinárodního silničního tahu dálnice D8 (E55). Tou je mimo jiné zajištěno spojení s hlavním městem Prahou. Tato komunikace je v dopravním systému nejvýznamnější, neboť umožňuje napojení města na regionální i mezinárodní dopravní infrastrukturu.

Komunikace v centru města jsou značně zatíženy, protože spojení centra města s dálnicí D8 je velmi pohodlné. Navíc je zde lokalizováno větší množství objektů, které svým charakterem přispívají ke zvyšování intenzity dopravy. Jedná se především o obchodní domy Plus, Delvita a Edeka. Dále je zde Podřipská nemocnice s poliklinikou a její parkoviště.

Všechny tyto výše zmíněné faktory mají vliv na neutěšenou dopravní situaci v centru města a zvláště pak na vysokou intenzitu osobní i nákladní automobilové dopravy ve městě. Zásadní změnu městu přinese až výstavba obchvatu okolo Roudnice a v ideálním případě i nový most přes Labe.

Intenzivní automobilová doprava v centru města má negativní dopad na každodenní život těch obyvatel města, kteří se přepravují pěšky, případně na kole. Nejvíce jsou ve městě ohroženy děti, starší osoby a zdravotně handicapovaní.

povaní, kteří navíc nemají zajištěn bezbariérový přístup na strategická místa, jako jsou veřejné budovy a obchody.

Město Roudnice nad Labem proto zpracovalo Koncepti dopravy ve městě, jejíž součástí je i zajištění bezpečnosti chodců, bezbariérový přístup do veřejných budov či návrh sítě cyklistických tras ve středu města. Situaci monitoruje i dětský parlament, který vypracoval mapu „nebezpečných“ míst ve městě.

Iniciace MAT

Místní akční tým začal v Roudnici n. L. působit až v prosinci 2007, hlavním důvodem byla dlouhodobá nemoc místního koordinátora projektu. Ačkoliv v anketě „zvítězilo“ téma Romové, město se rozhodlo zaměřit na méně ožehavé, ale přesto naléhavé téma – na dopravu ve městě, konkrétně na pěší.

Místní akční tým dlouho diskutoval o možnostech zlepšení situace ve městě. Řadu zásadních problémů nelze řešit bez pomoci státu a Ústeckého kraje, proto se pěší doprava jevila jako možné téma. MAT si dal za úkol zviditelnit problémy týkající se chodců a zejména dětí při cestě do školy a zpět.

Ve spolupráci s Dětským parlamentem MAT informoval občany nejen o nebezpečných místech ve městě, ale celkově o dopravní situaci ve městě a to na společném diskusním podvečeru a poté přímo v ulicích ve spolupráci s Policií ČR.

V rámci své krátké existence se MATu podařilo:

- ✓ iniciovat spolupráci města, Policie ČR a Dětského parlamentu;
- ✓ ve spolupráci s dětmi připravit a realizovat setkání občanů a zástupců města k problematice dopravy ve městě.

Diskusní podvečer s občany města a akce v ulicích

Setkání s občany města bylo naplánováno na 22. května. Hlavním cílem akce bylo představit výsledky indikátoru „Cesta dětí do školy a zpět“, dopravní projekty dětí z DDM Trend a koncepci dopravy města Roudnice n. L. Propagace celé akce probíhala nejen v místním tisku, ale i v lokální televizi. Spot k celé akci připravily děti a spolu s nimi i místní koordinátor MAT Ondřej Švec.

Zástupci MAT s dětmi dále připravili letáček pro řidiče, který obsahuje výsledky monitoringu indikátoru „Cesta dětí do školy a zpět“ a výzvu dětí k řidičům.

Na 2. června byla naplánována společná akce dětí a Policie ČR. Děti společně s Policií měřily rychlost a po té odměňovaly (jablíčko) nebo trestaly (citron) řidiče. Součástí akce bylo i rozdávání letáček.

Návazné aktivity

Členové Místního akčního týmu mají možnost se po ukončení projektu zapojit do práce Dopravní komise města.

Díky projektu získali zástupci města Roudnice nad Labem i Policie podklady pro zvýšení bezpečnosti dětí při cestě do školy a zpět a dále mapu s nebezpečnými místy ve městě. Mapu připravily děti z DDM Trend. Tyto podklady a další analytické materiály poslouží městu a Policii při opatřeních týkajících se zklidňování dopravy ve městě a zvyšování bezpečnosti chodců.

Indikátory udržitelného rozvoje

S řešeným tématem jednoznačně souviselo sledování indikátoru Cesty dětí do školy a zpět a indikátoru Mobilita a místní přeprava. Zatímco první již byl zpracován, výsledky druhého budou známy až ke konci projektu. Výsledky budou využity především k zajištění větší bezpečnosti na cestách v Roudnici nad Labem.

Cesty dětí do a ze školy

Výsledky indikátoru Cesty dětí do školy a zpět v Roudnici nad Labem jsou z hlediska udržitelnosti spíše nepříznivé. Titulkový indikátor – podíl dětí dopravujících se do školy a zpět v teplých měsících autem – dosáhl v Roudnici nad Labem nejvyššího hodnoty ze všech sledovaných měst (21,7 %). Podíl tzv. měkkých forem dopravy (pěší cesta, cesta na kole) je naopak velice nízký, a to i přesto, že pěší cesta je obecně nejčastějším způsobem dopravy do školy. Výsledky titulkového indikátoru mohou být zapříčiněny velkým počtem přespolních žáků a nutností využívání hromadné dopravy či automobilu. Nejzávažnějším důvodem pro cesty autem je větší bezpečnost. Tu na své cestě do školy postrádá více než třetina žáků roudnických škol. Vyzdvihnout opatření na zlepšení dostupnosti a bezpečnosti cesty do školy a zpět, která žáci všech škol v dotazníkovém šetření jmenovali.

Hodnocení koordinátorem MAT

Největší úskalí byla na počátku projektu se scházejícím týmu. Je důležité, aby koordinátor měl zkušenosti s obdobnou problematikou, komunitním plánováním či vedením týmu. Před vybráním členů týmu je dobré dostatečně zvážit obsazení tohoto týmu, aby byla utvořena skupina, která má zájem pro město pracovat a aby byli vybráni i lidé ze širší veřejnosti nikoliv však kvantita, ale kvalita. Největším „darem“ v dobrém slova smyslu je mít na městě zapáleného politika, který je schopen pro místní agendu maximálně fungovat a klidně se chtít i zviditelnit na komunální úrovni, ale tím i řešit dané problémy. Čili jednoduše řečeno mít kvalitní zázemí přímo ve městě. Dále by měl koordinátor mít 100 % úvazek na projektu, aby se dané věci mohl zcela věnovat, nevhodně zvoleným typem je 50 % účast.

Rumburk

Zaměření MAT: „Pší“ problematika – psí exkrementy a volný pohyb psů ve městě.

Místní koordinátorka: Simona Chmelařová (MěÚ Rumburk)

Odborná spolupráce: Josef Novák (ÚEP, o.p.s.), Leona Kupčíková (ÚEP, o.p.s.)

Zástupci samosprávy: Alena Winterová (místostarostka města Rumburk)

Ostatní členové MAT: Marie Maiwaldová (MěÚ Rumburk), Václav Staňek (MěÚ Rumburk, radní), Petr Marek, Miroslav Jeřábek (Městská policie), Josef Zibner (MěÚ Rumburk)

MAT vznikl v únoru 2008. Tým se schází zhruba jednou za měsíc.

Obrázek 10: Město Rumburk (foto Tomáš Gremlica)

Téma pro Rumburk 2007

V Rumburku připadla akce pro veřejnost na 10. až 21. září 2007. Na rozdíl od akcí v ostatních městech probíhala pouliční anketa prakticky nepřetržitě po celou dobu konání akce. Anketu pomáhalo zajišťovat devět studentů Obchodní akademie Rumburk a Gymnázia Rumburk. S tazateli se za účelem jejich proškolení osobně sešli zástupci TIMUR 10. září dopoledne v budově Obchodní akademie za přítomnosti místní koordinátorky paní Chmelařové a ředitele akademie, pana Pokorného. Kromě ankety zajistili organizátoři ve městě řadu míst, kde bylo možné lístky vyplnit – v Městském informačním centru Rumburk, na podatelně MěÚ a ve dvou prodejnách potravin v centru města. Anketa byla propagována v Rumburských novinách, Českolipském deníku a Děčínském deníku. Anketní lístek byl vložen do regionálního tisku – Rumburské noviny v počtu 1900 ks. Po celou dobu konání ankety byla na internetových stránkách městského úřadu umístěna aktuální zpráva s odkazem na anketu. S předstihem bylo také vylepeno 18 plakátů na plakátovacích plochách ve městě Rumburk.

Ve spolupráci s místními spolupracovníky a s úřadem bylo na základě podrobného rozboru situace určeno deset aktuálních témat pro město. Celkem bylo přijato 848 platných hlasů. Z toho 782 hlasů bylo získáno prostřednictvím anketních lístků a 66 hlasů bylo přijato elektronicky. Při

použití údajů ČSÚ/2006 dosáhla tedy celková respondence platných hlasů hodnoty 7,6% ze všech občanů města, resp. 9% z věkové skupiny 15+.

Na prvních třech místech se v anketě umístila témata:

1. „Nezaměstnanost a nabídka pracovních příležitostí“ 18 % hlasů. „Pořádek ve městě, údržba cest, chodníků a zeleně“ s téměř 15 % hlasů.
2. „Dostupnost zdravotní a sociální péče“ s 12 % hlasů.

Stodva občanů navrhlo nějaké vlastní téma. Mezi nimi se nejčastěji objevovala témata související s cizinci a menšinami a problémy s hlukem, které souvisely s provozem restaurací a heren v nočních hodinách. Závěrečné setkání spojené se slavnostním vyhlášením výsledků a předáním cen se konalo 30. října 2007.

Popis situace

Tabulka 5: Základní statistické údaje města Rumburk (Zdroj: ČSÚ, MPSV; údaje jsou k 31.12.2007 či vycházejí ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2001 – označené *)

Počet obyvatel	11328
Rozloha území (km ²)	24,69
Hustota osídlení (obyvatel na km ²)	458,8
Podíl zastavěného území (%)	4,29
Koeficient ekologické stability	1,45
Nezaměstnanost (%)	11,1
Podíl osob s vyšším a vysokoškolským vzděláním*(%)	8,7
Podíl osob se základním vzděláním*(%)	24,5
Počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel	207,4
Podíl neobydlených bytů* (%)	7,8

V Rumburku žije více než 11 000 obyvatel a je zde evidováno 1 050 psů, ve středu města chovají obyvatelé 350 psů. Pro velkou část chovatelů psů končí „psí“ povinnosti zaregistrováním psa na městském úřadě a zaplacením poplatku. Většina majitelů psů po svých chovancích neuklízí exkrementy, což je velkým problémem nejen v centru města, ale i v dalších obytných oblastech a zejména na sídlišťích. Město se dané problematice zatím příliš nevěnovalo, ve městě chybí koše určené na psí exkrementy vybavené potřebnými sáčky.

Dalším problémem je volný pohyb psů po městě. Město dosud nepřijalo obecně závaznou vyhlášku upravující pohyb psů ve městě, takže městská policie nemá možnost pohyb psů korigovat. Velká část chovatelů nechává při procházkách psy volně pobíhat. Stává se dokonce, že se někteří psi pohybují po městě zcela bez dozoru majitele, to je nebezpečné zejména na sídlišťích. Tato neuspokojivá

situace se odrazila i na výsledcích průzkumu zaměřeného na cestu dětí do školy a zpět. Celých 13 % dětí se při cestě do školy či zpět bojí volně puštěných psů. V průběhu trvání projektu započalo město ve spolupráci s městskou policií připravovat obecně závaznou vyhlášku, která bude upravovat pohyb psů ve městě.

Ve městě jsou zřízeny záchytné kotce Města Rumburk, do kterých jsou umísťována zvířata bez majitele, která jsou nalezena městskou policií nebo občany na území Rumburku. Město zajišťuje zvířatům stálou ošetrovatelskou a veterinární péči. V záchytných koticích může být takto umístěno až 13 psů a 10 koček.

MAT nepořádku a MAT nezaměstnanosti

Na základě výsledků akce pro veřejnost se město Rumburk rozhodlo, že s pomocí pracovních týmů bude řešit dvě témata – nezaměstnanost a nepořádek spojený s vandalizmem a bezpečností. Pro jasnější definování problémů a směřování k cíli se obě skupiny sešly zvlášť. Základní myšlenou obou skupin bylo „Dejme problému (nezaměstnanost, nepořádek) MAT.“ Během úvodních sezení, kde byly představeny výsledky ankety, byly stanoveny základní oblasti, kterými se bude činnost místních akčních týmů MAT zabírat. Klíčové bylo, že obou jednání se účastnili zástupci nejvyššího vedení radnice – starosta či místostarosta.

Důležitým úkolem bylo zúžit dosti široké a obecné téma nepořádku ve městě. Bylo navíc konstatováno, a při detailním průzkumu města i pozorováno, že ve městě nepořádek obecně není. Nežádoucí stav je patrný pouze v nepříliš velkém počtu lokalit a zároveň je spojen s několika málo jevy, které však obyvatelé města velmi intenzivně vnímají jako negativní faktory významně ovlivňující kvalitu jejich života. Vandalismus je patrný v parku Rumburské vzbouřky či v parku u Lesní správy. Dalším problémem je znečištění města psími exkrementy. Na jednání zaznělo, že slušné chování majitelů psů během venčení je základní podmínkou společného soužití. Existují ale irepresivní nástroje na řešení této problematiky. Bohužel město Rumburk nemá vyhlášku upravující chov a pohyb psů a případně i dalších domácích zvířat v urbanizovaném území a městská policie tedy nemůže efektivně zasahovat proti neukázněným majitelům. MAT rozhodl, že jeho činnost se v této fázi bude zabývat řešením „psí problematiky,“ a že využije jak prevenci a osvětu, tak i represii.

Příprava plánovacích akcí

Další setkání MAT se začala detailněji věnovat přípravě plánovacích a osvětových akcí k dané problematice s cílem připravit v Rumburku takové podmínky, aby byl daný problém potlačen a obyvatelé ho v budoucnu necítili jako palčivý. Zástupci MAT se shodli, že je nutné psí problematiku podchytit komplexně. Z toho důvodu se shodli na třech typech akcí:

- **Akce represivní** – Městský úřad připraví a pokusí se prosadit městskou vyhlášku, která mimo jiné stanoví veřejný prostranství ve městě, kde bude zakázán volný pohyb psů. Vyhláškou stanovené zakázané oblasti jsou především v okolí centra města a u významných budov – školy, knihovny, kulturního domu. Vyhláška dává městské policii do rukou nástroj, jak proti neukázněným majitelům psů postupovat.
- **Akce preventivní** – Na vybraných lokalitách, kde majitelé psy hojně venčí, budou umístěny speciální odpadkové koše na psí exkrementy. Městský úřad bude rovněž zajišťovat distribuci sáčků na jejich sběr a pohodlnou likvidaci.
- **Akce osvětová** – V průběhu různých akcí (Den Země, Pohádkový les atd.) se město ve spolupráci se školami a DDM zaměřilo na rozdávání informačních letáků občanům. Letáky upozorňují na obecné podmínky chování majitelů psů, umístění odpadkových košů ve městě a informují o možnostech distribuce sáčků na exkrementy. Další významnou aktivitou sloužící k propagaci čistoty a zodpovědnosti za chování psa i majitele je vyhlášení fotografické soutěže: „Psi a pořádek ve městě,“ ve které mohou občané města zachytit tradiční i netradiční pohledy na psí problematiku. Stejně téma je obsaženo ve výtvarné soutěži, do které se zapojují děti pod dohledem pracovníků DDM v Rumburku.

Plánovací akce byla ukončena happeningem na Lužickém náměstí. Zde byly během celého dne distribuovány letáky, prováděna anketa na téma volného pohybu psů a byli zde slavnostně vyhlášeni vítězové fotografické a výtvarné soutěže.

Indikátory udržitelného rozvoje a specifické indikátory k danému tématu

Město Rumburk se díky zapojení do projektu stalo rovněž partnerským městem iniciativy TIMUR a zavázalo se sledovat indikátory udržitelného rozvoje ze sady ECI/TIMUR. Na základě diskusí se zástupci města i volby témat MAT město započalo sledovat první dva indikátory: Cesty dětí do a ze školy a Nezaměstnanost.

Cesty dětí do a ze školy

Pro zjištění výsledku ukazatele cesty dětí do školy a zpět bylo získáno a vyhodnoceno více než 3 tisíce dotazníků žáků mateřských, základních a středních škol. Indikátor²⁵ mimo jiné naznačil jak se děti do školy a ze školy dopravují (65,2 % pěšky, 17,4 % hromadnou dopravou, 13,6 % autem a 3,1 % na kole), s kým se dopravují (27 % sám/a, 48 % s kamarádem, 25 % s rodiči), proč se dopravují automobilem (28 % s rodiči) a především, zda se na cestě do školy cítí bezpečně (60,2 % ano, 39,8 % ne). V podotázce proč nepovažují cestu za bezpečnou, označilo 20 % za hlavní důvod rušný provoz, 18 % chybějící přechody pro chodce a 13 % volně pobíhající psy.

²⁵ Procenta uvádějí pouze cesty žáků základních škol.

Projekt končí, co dál?

Místní Agenda 21 stejně jako místní Akce 21 je dlouhodobý proces, který by měl přesáhnout trvání jednoho projektu. Jedním z cílů projektu „Ústecko – živý region“ bylo, aby nastavené procesy (činnost MAT, sledování indikátorů udržitelného rozvoje) v partnerských městech dále pokračovaly. O způsobu pokračování aktivit MAT po ukončení projektu byla vedena diskuse se všemi místními koordinátory na společném setkání, které se konalo v březnu 2008 v Ústí nad Labem, i jednotlivě v průběhu celého projektu.

Stejně jako během realizace projektu bude i po jeho ukončení činnost MAT zajišťována různými způsoby. V Krásné Lípě a Bílině dojde k transformaci MAT do Týmů prevence kriminality. Členové těchto MAT totiž cítí potřebu věnovat se prevenci kriminality daleko intenzivněji. V Litoměřicích se řešená problematika začlenila do již probíhajících procesů místní Agendy 21. Ta ve městě intenzivně probíhá

již řadu let a bude probíhat i nadále. V Roudnici nad Labem budou mít členové MAT možnost účastnit se jednání Dopravní komise města, děti z Dětského parlamentu a DDM Trend pak budou dále pokračovat v projektech zaměřených na dopravu a usilovat o spolupráci s městem.

V Rumburku se bude MAT dále věnovat „psí“ problematice. Některé aktivity započaté v tomto projektu budou dotáhnuty do zdárného konce až několik měsíců po jeho oficiálním ukončení. Jedná se především o výstavu, jejímž hlavním motivem bude chov a pohyb psů ve městě a dotazníkový výzkum zaměřený na stejnou problematiku.

Některá partnerská města byla zaregistrována do oficiální Databáze MA21, čímž budou moci získávat finanční prostředky na aktivity související se zapojováním veřejnosti do rozhodovacích procesů ze zdrojů, pro které je zaregistrování v databázi nezbytné.

Navázání metody MAT na oficiální Kritéria MA21

Vznik a rozvoj Místních akčních týmů probíhal v partnerských městech nezávisle na oficiální Databázi kritérií MA21. Naším cílem bylo společně s občany vytipovat zčásti konkrétní téma a společně s nimi, zástupci měst a dalšími aktéry nalézt možná řešení problémů. Zapojení se do systému Kritérií MA21 bylo určitou nadstavbou a bylo zapříčiněno snahou partnerských měst o přístup k finanční podpoře z MŽP.

I přes tento počáteční handicap dokázala do projektu zapojená města, respektive Místní akční týmy v průběhu jednoho roku splnit aktivity, které odpovídají kategorii D a část aktivit splňující kritéria kategorie C a B. Vzhledem k tomu, že však města v době vzniku Místních akčních týmů nebyla do Databáze MA21 přihlášena, nejsou tyto aktivity provozovatelem Databáze MA21 – Českou informační agenturou životního prostředí (CENIA) – uznány a města proto nemohla žádat o granty na další rozvoj MA21. To je hlavním důvodem, proč byla města dokonce zaregistrována do oficiální Databáze MA21, kde jsou v současné době přes všechny podniknuté aktivity evidována v kategorii Z - Zájemci.

Bílině, Krásné Lípě, Roudnici nad Labem a Rumburku se v průběhu 6 až 12 měsíců podařilo splnit:²⁶

- většinu kritérií kategorie D
 - ✓ Organizační struktura MA21 – existence neformální skupiny pro MA21 s danou strukturou (politik, koordinátor).
 - ✓ Aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování – realizace akcí pro veřejnost a plánovacích akcí typu focus group s občany, diskusní setkání Místních akčních týmů, zástupců měst a občanů atd.
 - ✓ Aktualizace webové stránky s informacemi o MA21

– prezentace činností s informacemi o MA21 probíhala jak na samostatných stránkách projektu, tak formou čtvrtletních elektronických zpravodajů o průběhu MA21 ve městech.

- ✓ Uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích – zprávy o aktivitách MAT se pravidelně objevovaly v regionálním tisku, televizích a rozhlasových stanicích.
- ✓ Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru – členy MAT jsou nejen zástupci měst a občanského sektoru, ale i zástupci vzdělávacích a volnočasových zařízení a soukromého sektoru – v Bílině se například členem MAT stal i majitel realitní kanceláře.

▪ část kritérií kategorie C a B:

- ✓ Informace, vzdělávání a osvěta k udržitelnému rozvoji (UR) a MA21 – tyto akce probíhaly i v rámci jiných aktivit města, například v Rumburku v den oslav Dne Země byla mimo jiné propagována činnost MAT.
- ✓ Sledování a hodnocení procesu MA21 – v úvodu, v polovině projektu a v závěru projektu byly aktivity MAT a jeho pokroky projednány se zastupitelstvy měst.
- ✓ Pravidelné veřejné fórum UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce – v tomto případě v příslušné fázi projektu uspořádala města veřejná zasedání k probíranému tématu.
- ✓ Stanovení a sledování vlastních indikátorů MA21 – partnerská města projektu začala sledovat 2 až 4 vybrané indikátory sady ECI/TIMUR.

²⁶ Litoměřice nejsou v tomto přehledu zmíněny, neboť v Databázi MA21 patří do kategorie C a aspirují na kategorii B.

Slovník pojmů

Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj je cestou pro hledání a nacházení řešení, ze kterého mají prospěch lidé, ekonomika i životní prostředí, navíc v dlouhodobém časovém horizontu. Jinak řečeno je to takový rozvoj, který sleduje tři cíle současně:

- ekonomický rozvoj,
- sociální rozvoj
- a ochranu životního prostředí.

Udržitelný rozvoj je, podle definice stanovené v roce 1987 Světovou komisí pro životní prostředí a rozvoj na základě tzv. Zprávy G. H. Brundtlandové: „Rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích. Toto pojetí v sobě slučuje dva koncepty: pojem „potřeb“, zvláště pak těch nejzákladnějších, na které je třeba klást největší důraz, a myšlenku omezení, která je dána současným stavem techniky a uspořádáním společnosti, které vytvářejí tlak na schopnost prostředí uspokojit potřeby současných i budoucích generací.“

Agenda 21

Nejrozsáhlejší z dokumentů přijatých na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji v Riu de Janeiro v roce 1992. Jedná se o akční program pro uplatňování udržitelného rozvoje v různých sférách a na různých hierarchických úrovních v 21. století.

Místní Agenda 21

Místní Agenda 21 (MA21) je nástroj pro uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Je to proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování a řízení, zapojování veřejnosti a využívání všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech a směřuje ke zvyšování odpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních bytostí v prostoru a čase.

- ✓ **Místní** odkazuje na Vaše vlastní místo působení, bydliště, obec, případně region.

- ✓ **Agenda** je slovo latinského původu a znamená program nebo také seznam věcí, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cíle.
- ✓ **21** znamená, že se jedná o to, co musíme udělat v 21. století, vyzývá k uvažování v delším časovém horizontu.

Místní Akce 21

Místní Akce 21 je návodem pro místní správy, jak se posunout od programu k akci; odráží také výhody plánování udržitelného rozvoje a environmentálního managementu a odstraňuje bariéry v praktickém uplatňování udržitelného rozvoje. Vede ke snižování negativních vlivů měst a obcí na životní prostředí a celkově posiluje program MA 21.

Místní Akce 21 by měla prokázat, jak místní správy chápou výzvu k občanské participaci a nastartování udržitelného rozvoje na místní úrovni, a jakou podporu jim v tomto směru poskytují národní vlády, mezinárodní organizace, experti, nevládní organizace a další subjekty zapojené do tohoto procesu.

Indikátory udržitelného rozvoje

Indikátory představují ukazatele vývoje určitého vybraného jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů. Vzhledem k tomu, že je řeč o udržitelném rozvoji, jde o sledování jevů, které s tímto tématem úzce souvisí.

Příkladem může být indikátor “veřejná zeleň.” U něj můžeme sledovat například údaje týkající se počtu pokácených a nově vysazených stromů na veřejných pozemcích. Jako měřítko pro hodnocení indikátoru je stanoven poměr těchto dvou hodnot vyjádřený za časovou jednotku sledování. Můžeme vycházet i z jiných údajů, např. poměr nově vzniklých ploch veřejné zeleně a ploch, které ustoupily výstavbě nebo jinému využití půdy.

Snahy o sledování indikátorů udržitelného rozvoje jsou rozvíjeny nejen na místní, ale i na národní a mezinárodní úrovni. Kromě sady Společných evropských indikátorů existuje i řada dalších pokusů o standardizaci indikátorových sad.

O nás:

O Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s.

Ústav pro ekopolitiku (ÚEP) je česká nevládní organizace, která prosazuje udržitelný rozvoj a politiky pro zlepšení životního prostředí v ČR i na mezinárodní úrovni od roku 1992.

Činí tak prostřednictvím projektů zaměřených na utváření a ovlivňování politik a dokumentů celostátního významu, spoluprací s veřejnou správou a představováním nových témat v ČR v oblasti udržitelného rozvoje. Ústav pro ekopolitiku je registrovaný jako obecně prospěšná společnost. ÚEP je členem European Environmental Bureau (EEB) a ANPED – The Northern Alliance for Sustainability.

O Týmové iniciativě pro místní udržitelný rozvoj

Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR) je nezisková organizace, která vznikla v roce 2002 jako volné sdružení 3 NNO - Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s., Regionálního environmentálního centra ČR a Agentury Koniklec. V květnu 2005 došlo k transformaci právně neukotvené iniciativy TIMUR na občanské sdružení. Důvodem byla snaha zvýšit transparentnost vůči partnerským městům, zvýšení organizační efektivity a jednodušší a průhlednější financování.

Cílem TIMUR je vedle úzké spolupráce s partnerskými městy v ČR a zavádění sady Společných evropských indikátorů (ECI/TIMUR) i popularizace udržitelného rozvoje a odborná činnost v oblasti indikátorů udržitelného rozvoje a místní Agendy 21. Při naplňování tohoto cíle spolupracuje TIMUR s řadou partnerů v ČR i zahraničí.

Autoři: Josef Novák, Leona Kupčíková, Miroslav Lupač, Barbora Šafářová
Recenze obsahu: Tomáš Gremlica
Jazyková korektura: Kristina Valentová
Grafická úprava: Aladin Agency
Výroba: Aladin Agency
Náklad: 1000 kusů

© Ústav pro ekopolitiku, o.p.s., Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj
2008

ISBN: 978-80-87099-04-9

ISBN: 978-80-87099-04-9

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.

Kateřinská 26
120 00 Praha 2
<http://ekopolitika.cz>

**Týmová iniciativa pro místní
udržitelný rozvoj**

Nádražní 26
251 64 Mnichovice
<http://timur.cz>